

Jernbane-Bladet

Kontaktivitet

SAMTALEANLÆG

Højtalende systemer med mange faciliteter giver maximum af organisatoriske fordele. - Fra 2-5400 apparater.

når flere skal kommunikere mere

L.M.ERICSSON^{A/s}

KIRKEBJERG ALLÉ 86 . 2600 GLOSTRUP . (01) 96 61 33
GRENÅVEJ 313 . 8240 RISSKOV . (06) 17 45 00

29. ÅRGANG

8

AUGUST 1972

Tidsskrift for Stats- og Privatbanepersonalet

Århus

Vi mødes i

E-B-M og BUKSEKÆLDEREN

Østergade 1 - Århus - Tlf. 12 17 77

Vi handler i ...

MEJERIUDSALGET

ved L. Sørensen

Stadion Allé 33 . Århus . Tlf. 12 76 54

1. kl.s kolonial, mejeriprodukter samt
lækkert brød og kager, øl og sodavand

Vor leverandør er ...

ORCHIDEENS BLOMSTER

ved Inge Nielsen

Frederiks Allé 85 . Århus . Tlf. 12 15 73

Alt i årstidens blomster - buketter
samt krans og dekorationer ...

Vi handler i ...

» EKKO «

Vin- og Tobaksforretning

ved M. Christensen og G. Laursen

Tamperdalsvej 1 . Århus . Tlf. 16 44 46

Stort udvalg i tobakker - cigarer - piber
Vine og spirituosa - Ekstrafin kaffe

Købmand E. BACHMANN

Sønderport 1, Århus - Tlf. 14 22 47

Alt i 1. kl.s kolonial - konserves - vine
spirituosa samt dybfrost

NB. Prøv vor ekstrafine KAFFE

Damerne går ind til ...

EKKO SALONEN

ved Ulla Sørensen

Ekkodalen 5 . Århus . Tlf. 16 52 32

1. kl.s individuel behandling udføres

»DERES BAGER ...«

H. C.s BAGERI

Rosenkrantzgade 19, Århus. Tlf. 137301

Altid 1. kl.s lækkert brød og kager

Vi handler med fordel i ...

FRUGTHALLEN

ved Børge Fisker

Vestergade 25 - Århus - Tlf. 13 18 95

Alt i årstidens friske frugt og grønt

Vi handler i ...

STERNERS BAGERI

Chr. Købkesgade 25 . Århus

Telefon 12 20 53

Alt i 1. kl.s lækkert brød og kager

Bestillinger modtages gerne

Åben søn- og helligdage

AARHUS CROM TEKNIK

ved Leon Sørensen

Rosenkrantzgade 1 . Telefon 12 69 30

Slibning - Fornikling - Forkromning

Det store udvalg i moderne
kvalitetsmøbler finder man hos

HAMMER's EFTF. A/S

Badstuegade 20 - Århus - Tlf. 13 39 52

Vort speciale: **Alt i afsyrede egemøbler**

Gå til fagmanden ...

Brammersgades Træskohandel

ved John Sørensen

Brammersgade 2 - Århus - Tlf. 12 41 93

Træsko - Træskostøvler - Hjemmefodtøj
i stort udvalg fra eget værksted

I Århus siger man GARDINIKUM ...

Ring efter en af vore seks gardinbusser

Leverandør til DSB

Vær moderigtig klædt i tøj fra ...

DIN

Butik

ved Susanne og Birte

Hjørnet af Ing. Boulevard/Montanagade

Århus - Telefon 13 66 86

Fløjlsbukser - T-shirts - strik - skjorter

kjoler - strømper m.m.

Fodtøj til hele familien, så ind til ...

SKOBORGEN

DERES SKOBUTIK

Frederiks Allé 160 - Århus C.

Telefon 12 04 23

»Køb kun det bedste - det gør vi«

Slagter LIND THERKILDSSEN

Hjørnet af Ing. Boulevard/Vejlegade

Århus - Telefon 12 92 84

1. kl.s kød, flæsk samt hjemmelavet
pålæg og delikatesser. - Ugens 5 første
dage varme retter

Følg »Gulfstrømmen« til ...

GULF SELV-SERVICE

Vester Allé 25 - Århus - Tlf. 12 73 96

Benzin, olie, vask, smøring samt stort
udvalg i autotilbehør

NB. Husk vor kiosk med aviser, blade,
konfekturer samt tobaksvarer m.m.

MOBIL SELV-X

ved Jens Østergaard

Skanderborgvej 100, Århus - Tlf. 144770

Benzin, olie, vask, smøring, autoudstyr
Spec.: Dækservice. Rabat på anerkendte
mærker fra 12½-20%.

VÆRUM's EFTF.

ved H. Fiirgaard

LÅSETEKNIK og FINMEKANIK

Alt i nøgler og låse

Reparation af låse og dørlukkere samt
montering af nye låse

Christiansgade 30 - Århus - Tlf. 12 46 60

NY FOD- og SKØNHEDSKLINIK

JONNA SCHULZE

examineret fodplejer

Randersvej 9 - Århus - Tlf. 16 06 73

Mit speciale er vanskeligere fødder

TOBAKSFORRETNINGEN

ved N. Wenstrup

Skovvejen 48 . Århus . Tlf. 13 22 13

Alt i tobak - vine - spirituosa

Stort udvalg i rygeartikler

Vi kører til ...

MOBIL SERVICE

Randersvej 80 - Århus - Tlf. 16 87 04

Benzin - Olie - Vask - Smøring - Quick-
service - Spec.: Dæk og batteriservice

i de anerkendte mærker til bundpriser

Tag brødet med hjem til kaffen fra ...

Bagermester Robert Andersen

Trøjborgvej 78 - Århus - Tlf. 16 97 05

Speciale: Fødselsdagskringle

Jernbane-Bladet

Ekspedition:

Togfører V. Jonvald . Hvidovrevej 258
2650 Hvidovre
Telefon (01) 78 36 42

Redaktion:

H. E. Rybro (ansvarshavende)
Valby Langgade 223, 1. tv.
2500 Valby
Telefon (01) 30 87 71

Abonnement

18,00 kr. (inkl. moms) årlig
12 numre

Kan bestilles på postgiro 6 00 82
Jernbane-Bladet . 2650 Hvidovre

Medlem af

Dansk Fagpresseforening
og
International Tidsskriftsfederation

Tilsluttet Dansk Oplagskontrol

Tryk: Herfølge Bogtrykkeri . Herfølge

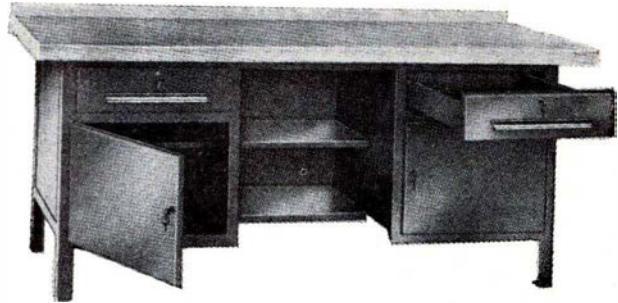
AUGUST 1972

Dette nummer indeholder

August causeri	233
Månedens emner	234
Månedens foto	235
Sagt og skrevet	236
Vi har modtaget	236
Klageprotokollen	238
Erindres det	238
Nyt fra udenlandske baner	239
I få linier	239
Grænsetrafik	241
Privatbanenyt	242
Falsterbanen	244
Hvor findes historiske oplysninger	247
Kampen for en ny Hadsund-bro	249
Intermezzo	251
Fotohobby	251
Fra klubberne	253
Personalia	255
Dødsfald	255
Boghjørnet	255
Høst-Journalen	258

LOKOMA

DONAUWÖRTH

Lager- og fabriksinventar

Værktøjsskabe – Reoler

Repræsenteret ved

WERNER HANSEN & CO.
Pilesvinget 49 . 2700 Brønshøj
Telefon (01) BE 973

Jernbanekioskerne

betjener Dem gerne med

Tobak - cigarer - cigaretter

Piber og lightere m. m.

Dag- og ugeblade

Bøger og papirvarer

Film og solbriller

Damestrømper og sæbe m. m.

Venlig hilsen

Bladhandler-Forbundet i Danmark

Aktieselskab

Århus og omegn

Køb kun det bedste – det gør vi

Slagter »TAFTEL«

ved John Davidsen

Sct. Pauls Plads 9 . Århus . Tlf. 12 92 56

Kød, flæsk samt hjemmelavet pålæg og salater. – Spec.: Friskslagede kyllinger og grill-kyllinger

MODERNE BOLIGMONTERING

så gå til ...

Rosenkrantzgade 24, Århus, tlf. 12 21 22

Vi handler i

FRUGTFORRETNINGEN

ved H. C. Skov

Nr. Alle 86 – Århus – Tlf. 12 19 93

Alt i årstidens frugt og grønt. – Kun 1. kl.s varer til rimelige priser

Nyt tæppe over det hele for det halve

TÆPPESPECIALISTEN

Sct. Olufsgade 2, Århus

Telefon 13 46 71 – 12 28 65

Udvalg forevises overalt dag og aften uforbindende

Mod denne annonce yder vi 7 pct. til Etatens folk

TV-reparationer – også i hjemmet

KISLING TV SERVICE

Ny Munkegade 42 – Århus – Tlf. 120556

Døgnvagt torsdag og lørdag

Stedet for moderne hårpleje

SALON LO-KI

ved Annette Pedersen

Montanegade 43 – Århus – Tlf. 12 59 80

1. kl.s individuel behandling udføres

T R GLAS

Sommerlystvej – Skejby – Tlf. 16 00 00

Thermoruder – Blyruder – Autoruder

10 pct. rabat til Etatens folk

Vi kører til

SKOVLYST AUTO

ved Gunnar Broch

Skovvangsvej 211, Århus. Tlf. 16 55 44

1. kl.s autoreparationer samt opretning udføres på alle vognmærker

Den personlige gave finder De i

GULDSMEDIEN

Oddervej 77, Højbjerg. – Telf. 27 39 33

Specialforretningen med det førende udvalg

Mod aflevering af annoncen ydes 10 pct. rabat

Vi kører til

CHEVRON SERVICE

ved Poul Andersen

Ryvej 22 . Hasle . Telf. 15 57 56

benzin – olie – vask – smøring – autoudstyr – småreparationer udføres på alle vognmærker

Silkeborg

SILKEBORG SPAREKASSE

Telefon (06) 82 52 66 – Postgiro 78 63

Mandag, tirsdag og onsdag 9.30–16.00

Torsdag 9.30–17.00

Fredag 9.30–17.00 og 18.00–19.30

DORTHE'S KOLONIAL

v/ Dorthe Gammelgaard

Jernbanevej 35 – Silkeborg

Alt i kolonial – konserves – vine – spirituosa samt tobaksvarer

Prøv vor ekstrafine kaffe

Telf. 82 14 55

Vejen til bedre service ...

BP service

ved H. E. Husted

Borgergade 71 . Silkeborg

Telefon 82 46 61

benzin – olie – vask – smøring autoudstyr – quick-service udføres

Vi anbefaler et besøg i den nyrestaurerede

Banegårdsrestauration

v/ Ole Berg Borregaard

Silkeborg – Telefon 82 77 01

Tag brød med hjem til kaffen fra ...

SØNDERGADES HJEMMEBAGERI

ny indehaver: KNUD WULSTEN

Søndergade 36 . Silkeborg . Tlf. 82 26 22

Alt i 1. kl.s lækker brød og kager

Silkeborg

Det store udvalg i MODERNE KVALITETSMØBLER finder man hos ...

P H-MØBLER

Nygade 30 . Silkeborg . Tlf. 82 75 11

Det store udvalg i

kjoler - bluser - nederdele - slacks finder De hos ...

CHIC

Vestergade 33, 1. sal i gården

Silkeborg . Telefon 82 71 83

NB. Populære priser

Specialforretningen med det førende udvalg ...

Broderiforretningen »BULGAR«

ved Lis Væsel

Søndergade 12 . Silkeborg . Tlf. 82 13 37

Alt til broderi og håndarbejde

Horsens

Bliv sundere – dyrk motion ...

MOTIONSCENTRET

ved Gunhild Madsen

statseksamineret gymnastikpædagog

Hj. af Smedegade og Mælketorvet

Horsens – Tlf. 62 14 12

Gratis information og prøvetime

Centralvarme – dampanlæg – vand-, gas-, sanitet- og blikkenslagerarbejde – så ...

G. DALHOFF KNUDSEN

ingeniør m. af i.

K. V. Kochs Eftf.

Kattesund 12 . Horsens . Tlf. 62 27 00

Tilbud og overslag gives uden forb.

Vi ringer efter ...

METHAS BILER

Telefon 62 61 00

Biler op til 17 personer

Vi handler i den nye specialforretning

CYKELHUSET

Nørregade 49 (ved Torvet) – Horsens

Telefon 62 84 21

Det største udvalg i de førende mærker indenfor **barnevogne, babyudstyr, cykler og knallerter** – 1. kl.s reparationer udføres på eget værksted

Løfter er ikke nok

august causeri

HVERT ÅR i sommersæsonen tvinges rejsende til at benytte den østtyske færge »Warnemünde« på overfarten Gedser-Warnemünde. For otte år siden, nærmere betegnet *Jernbane-Bladet* nr. 4, april 1964, skrev bladet: I en radioudsendelse sagde gdr Skov efter en hjemkomst fra forhandlinger med de østtyske myndigheder bl. a. »der skal ske en mentalitetsændring hos danskerne, for at få dem til at benytte Warnemünderuten«. Dette kan kun være rigtigt, dersom denne ændring hos danskerne skulle gå i retning af at finde sig i de forhold, der bydes rejsende på færgen »Warnemünde«. For så længe den gamle danske færge »Danmark« byder de rejsende en absolut første klasses restaurationsbetjening, både kvalitativt og med hensyn til servering, får man ingen danskere til godviligt at benytte færgen »Warnemünde«. Videre skrives der: Et frisk billede fra 2. påskedag i år, hvor mange, der havde været på påskeferie skulle hjem med færgen fra Warnemünde kl. 18.45, blev grusomt snydt, da man satte færgen »Warnemünde« til at sejle denne tur. Efter spisekortets påtryk er det selskabet »MITROPA«, der driver færgens restauration. På færgens spisekort er på dansk anført smørrebrød: Hakkebøf. Prisen huskes ikke, men hakkebøffen bestod af en tynd skive pølse. Et stykke med steg var belagt med oksesteg, der vendte begge ender i vejret. Et stykke med ost var ikke anført på kortet, men det

kunne leveres, og det bestod af en skive tør ost, der end ikke var stort nok til at dække brødet – og så prisen – 2 kr. 40 øre! Det er vel nok noget, der skal få danske rejsende til at holde sig fra den tyske færge. Det var som skrevet står for otte år siden. Men efter et indlæg i *NY DAG* er restaurationsforholdene på færgen »Warnemünde« de samme som den gang.

EN KÆMPESKUFFELSE på Østersøen: Godt råd til alle Lolland-Falsters sommerturister (og naturligvis til de »indfødte«, der måtte have brug for det):

Lad Dem for Guds skyld ikke friste til en Warnemünde-tur. Det gjorde vi. For både første og sidste gang. Magen til gennemført deprimerende oplevelse skal man ærlig talt lede længe efter – med både lys og lygte. Den østtyske færge »Warnemünde« er et stolt syn, som den ligger i Gedser færgeleje. Imponerende stor. Ren, hvid og strømnet. Noget af en fryd for øjet. Den er faktisk så nydelig udefra, at den aldrig burde opleves indefra. Det kan der nemlig kun komme en kæmpeskuffelse ud af.

Vi entrede fartøjet en skønne formiddag i sidste uge lokket også af en relativt billig billetpris (en såkaldt »udflugtsbillet« koster tur/retur kr. 15,60 pr. næse). Bevar os vel for en udflugt. Vi var to voksne og et barn, der søgte en festlig afslutning på dejlige feriedage ved Marielyst. Barnet så frem til et souvenir-indkøb på fær-

gen. Vi andre til en god frokost. Alle tre fik vi en lang socialistisk næse. Eneste formildende omstændigheder: Et smilende personale og masser af billig spiritus, som vi teoretisk kunne have farvet næserne ildrøde med. Det var måske oven i købet vor egen skyld, at vi ikke vidste, at man skal være hønefuld for at få en bare nogenlunde udflugt ud af den tur. Her er vore dyrekøbte erfaringer punkt for punkt: Formiddagskaffen var næsten lige så umulig som de frosne frugttærter der blev serveret til. Smørrebrødet kunne være smurt i april. Det blev hentet lige ud af køleskabet: En knastør torskefilet med 514 lange ben i, tyk rasp-skorpe og noget, der med lidt god vilje godt kunne minde svagt om en mishandlet tomat-skive, lå side om side med en halv frikadelle og et stykke børneost, hvis ender befandt sig i åbenlys hård konkurrence om at bøje sig højest til vejrs. Som tjeneren sagde efter turen til køleskabet: Hurtigere kan det vist ikke serveres – vel? Han burde have førstepris i entusiasme. Og koldt bord var det jo. Iskoldt! En wiener-schnitzel blev serveret halvrå kun et par minutter senere. Med mystisk salat til. Vi vidste godt, at der ikke kunne være tale om hverken fransk eller dansk køkken, men det kunne egentlig være ganske sjovt at få oplyst, hvor i Sibirien, de østtyske færge-kokke har fået deres uddannelse.

Maden – og det må det jo have været at dømme efter regning og spi-

sekort – blev indtaget i skibets eneste rædsel af en restaurant. Lige så kold og kedelig som smørrebrødet. »Warnemünde« har ganske vist magelige saloner, men af en eller anden grund er de alle aflåsede. Det sparer naturligvis rederne for en personaleudgift. Og så værner det gæsterne til forholdene i et østland, hvor valgmulighederne er lig nul. Passagererne er i stedet henvist til soldækket (det var gråvejr) og en stribe indendørs »flyve-sæder«.

Absolut eneste adspredelse ombord (under den næsten fire timer lange tur/retur-rejse): Tre enarmede tyveknygte, der til gengæld krævede 1 kroners indsats pr. gang.

Kiosken havde lager af vin, spiritur og tobaksvarer. Naturligvis. Dertil en smule chokolade og kosmetik. En enkelt barbermaskine var lige så lidt spændende for vor 8-årige souvenirjæger som den Rosa Luxembourg-mønt, den delte hylde med. Til alt held lykkedes det efter en hæsblæsende løbetur ad østtyske havnegader at hjembringe en lille tøjdukke, men det var i sig selv et forhindringsløb, der indbefattede visa, tre ansøgnings- og deklarationsformularer, omstændelige politi- og toldkontrol og flere forklaringer til de pistolbevæbnede vagter, der promenerede systemets dystre miner omkring færgelejet. Dertil forgæves forsøg på at overtale skibets vekselkasse til at tage den østtyske valuta tilbage. Hverken bankdame, tjener eller kioskpersonale ville eje eller have hjemlandets skilleløb. Hvem kunne vide det.

Hvor har vi det godt herhjemme. Og hvor er vi forkælede. Selvfølgelig var det naivt at stille høje forventninger til den sejltur. Og naturligvis er de kedelige oplevelser bagatelagte i al

anden øst-vestlig problematik. Men er De på ferie og vil De bare for nogle timer glemme alt om politik, og dens konsekvenser, så tag en anden færge. Tag til Willy Brandts Travemünde f. eks. Det vil vi gøre næste gang. Som transparenten forkyn-der på en østtysk husgavl: Socialis- men er, hvad vi gør den til! Det er

klart. Sådan må det være. På samme måde som turismen til Warnemünde vel også skal give gæsten et indtryk af landets formåen. Og på det område er der i hvert fald tale om rene ubetydeligheder. Det være hermed konstateret til skræk og advarsel!

L., Ganløse.

Månedens emner ...

»Ny Dag« på prøvetur

Min slap-af-dag til Warnemünde i går blev ikke nogen ubetinget succes. Enten må jeg have læst de annoncer, som DDRs trafikrepræsentation med mellemrum indrykker i dagbladene, dårligt, eller også har kammeraterne syd på et andet syn på den kulinariske side af sagen end undertegnede.

I annoncerne lover de »god mad til billige priser«. Man får relativt billig mad. Men ikke god. Min konklusion af endags-udflugten er groft trukket op: moderate priser, god betjening, men elendig mad. Gårsdagens kritik i *NY DAG* skyder ikke forbi. Motorfærgen Warnemünde, der i sommermånederne besejler Gedser-Warnemünde udelukkende med østtysk personale, er heller ikke som anført i annoncerne moderne. Tværtimod.

Spiserestauranten er direkte kedelig. Der er intet ofret på at gøre den hyggelig. Der findes på færgen flere og mere hyggelige saloner. De er blot lukkede. Dugene på bordene kan ikke anvendes i forbindelse med reklame for et vaskepulver.

Serveringspersonalet er godt: Hurtigt, smilende og venligt.

Under gårsdagens sejlads tilbød en opmærksom tjener en mor at bringe en sutteflaske til afkøling. Et kvarter senere blev den serveret på et sølvfad.

Man kunne i går på færgen kun købe 0,5 l øl, men da jeg bad om en »ordinær (0,33 l) blev en af de store delt. Og prisen blev reduceret.

Maden var et kedeligt kapitel. Den ene vej bestilte jeg smørrebrød og jeg fik en fiskefilet, en bøf samt et stykke med ost. Alt blev returneret. Fiskefileten var just hentet ud fra køleskabet og knapt tøet op. Bøffen kom samme sted fra og var i øvrigt så lille, at den flere gange truede med at blive væk. Jeg bestilte gammel ost – og fik det. Nemlig ostskiver skåret vel et par uger i forvejen. Jeg havde foretrukket gammel, vellagret ost. Kaffen var udrikkelig.

På hjemturen stod der varmt på spisekøkkenet. Jeg fik wienersnitzel med stegte kartofler og forskellige salater. Kartoflerne var seje og salaten havde set bedre dage. Salatbladene var mørke og smagte intet af. Kødet kunne gå an – havde det bare været varmt.

Og a propos varme: adspredelsesmulighederne på færgen er få. Indskrænker sig faktisk til én restauration med et dårligt – eller slet intet? – air kondition-anlæg. Jeg prøvede soldækket, som anbefales i annoncerne. Jeg fandt det, men liggestolene må man have glemt at stille frem skønt vejret i går var til det. Jeg måtte – som mange andre passagerer, der havde søgt tilflugt på soldækket – lade mig nøje med en træbænk.

Østtyskerne bryder sig tilsyneladende ikke meget om deres egen valuta. Mere vor. Jeg forsøgte at få vekslet nogle østtyske mark, som jeg havde tilbage ved hjemrejsen. En dame i vekselkontoret forsøgte at gøre mig begribeligt, at det

- også Deres plads står åben i

JERNBANE - HJEMMEVÆRNET

Alle oplysninger hos HJEMMEVÆRNET - Sorgenfri Slot - Lyngby - (01)87 59 81

ikke kunne betale sig. »For jeg skulle vel med til DDR igen«. Det benægtede jeg, og først efter flere forgæves overtalesforsøg fra hendes side indvilgede hun i – med en slet skjult irritation – at veksle mine østtyske mark til danske penge.

Forinden havde jeg forsøgt at betale min mad dels med danske penge og dels med de østtyske mark, jeg havde tilbage. Tjeneren ønskede ikke at modtage de østtyske mark, men henviste til vekselkontoret. En herre ved et bord ved siden af mig fik et kvarter efter lov at betale hvad seks mennesker havde fortæret med – østtyske mark. Altså ingen konsekvent linje.

Vacuum-toiletter i togene

Elektrolux A/S har foreslået DSB at løse det meget omtalte tog-toiletproblem ved at bruge vacuumtoiletter af samme type, som er benyttet ved Danmarks foreløbig største vacuum-rensningsanlæg, der er blevet indviet i et sommerhusområde i Rudbjerg kommune på Lolland.

– At vacuumtoiletter kunne være en løsning for DSB ses af, at de svenske jernbaner efter at have gennemprøvet dem i fire prøvetog, netop har bestilt 50 vogne med i alt 100 af de nye toiletter.

I øvrigt har vi allerede samarbejde med DSB, nemlig på færgeområdet, hvor tre færger, som er under bygning, skal forsynes med vacuumtoiletter.

Det drejer sig om den nye færge Halsskov-Knudshoved, der bygges på Nakskov Skibsværft, den nye jernbanefærge til Korsør-Nyborg, som bygges i Helsingør, og en ny færge til Helsingør-Helsingborg, som er under bygning på Århus Flydedok. De to første færger får hver 51 vacuumtoiletter, den tredje i alt 12.

Et vacuumtoilet virker på den måde, at skålen efter brugen suges ren ved hjælp af luft. Normalt arbejdes med et undertryk på omkring en halv atmosfære. I løbet af tre sekunder har ca. 100 liter luft fjernet kummens indhold og den spules derefter ren med omkring en liter vand. Det er en betydelig

Månedens foto

ØSJS nye design.

ØSJS har i forbindelse med knudepunktssystemet udvidet sin store lastbilpark og har samtidig benyttet lejligheden til at publicere sit nye bomærke, et liggende Y, der symboliserer banens gaffelformede linieføring. Banens nye

design er blodorange. Den vil efterhånden blive påmalet alt banens rullende materiel. Når banen i 1974 modtager sit Y-togsmateriel, vil dette også bære banens nye farve.

besparelse i forhold til traditionelle toiletter, hvor der bruges ca. 10 liter vand pr. skyl.

Det kan ikke siges, hvornår de nye togtoiletter i praksis tages i brug. Det afhænger af udviklingsarbejdets resultat, men de ikke forurenende toiletter er nu ikke længere ønsketænkning, selv om mange problemer ligger uløste hen.

Der skal f.eks. findes en ordning, så toiletternes indhold ved tømningstationerne forsvinder på en forsvarlig måde.

Udvidet cykelparkeringsplads ved Albertslund station

Den nordlige del af stationsforpladsen ved Albertslund får nu en tiltrængt ansigtsløftning.

Kommunens tekniske forvaltning har besluttet at sætte et projekt til ca.

100.000 kroner igang, og det er i disse dage ved at tage form.

En halv snes bilparkeringspladser bliver derved nedlagt, og området skal derfor forbeholdes parkerede cykler og knallerter. I den nordlige ende af området indrettes der overdækkede cykelparkeringspladser, og desuden skal der indrettes små plantebede, så området bliver attraktivt.

Hvornår arbejdet er færdigt, vides endnu ikke. Af hensyn til den megen trafik i området generes entreprenøren temmelig meget, og han har derfor indgået aftale med kommunen om, at arbejdet ikke leveres til fast tid, men så hurtigt som muligt.

I forbindelse med omlægningen af området forsvinder den lille »Ø« ved pladsen, hvor man hidtil har kunnet vende omkring. Der kommer imidlertid

Hovedbanegårdens restauranter København

TELEFON (01) 14 12 32
Preben H. Madsen

MORGENRIGTIG BUFFET

HURTIGE RETTER

REJSEGRUPPER

KØBENHAVNS CENTRALE MØDESTED

en ny »ø«, og det bliver tilladt at afsætte passagerer til toget – men ikke at parkere på det nye område, der skal belægges med grå sten.

Også for hyrevognenes vedkommende sker der en ændring, idet de otte taxa-holdepladser nedlægges. Kun to bliver der plads til, men i den nordlige ende af den nye plads bliver der plads til de resterende seks hyrevogne.

Arbejdet ventes færdigt ca. om to-tre måneder.

Ny Store Bæltsfærge

Trafikminister Kampmann har givet grønt lys for endnu en togfærge til Korsør-Nyborg overfarten. Det blev Nakskov Skibsværft, der gav det billigste tilbud.

Færgen kan som et søsterskib under bygning krydse bæltet på en time mod nu fem kvarter. Rutens nu største skib, »Prinsesse Benedikte«, skal også fra maj 1974 sejle med samme høje hastighed, så disse tre store færger kan bringe de gennemgående togforbindelser København-Jylland over Store Bælt på rekordtid. Sejlhastigheden bliver normalt 17 knob med 19 knob som maksimum – hurtigere end de nuværende bilfærger på Halsskov-Knudshoved ruten. Her er sejltiden ganske vist under en time, men ruten også betydeligt kortere end togfærgernes fra Korsør til Nyborg.

Den nye færge bliver langt større end den største på ruten. Skibet får en totallængde på 133 m mod »Prinsesse Benedikte«s 111 m. Med nybygningerne går vi helt bort fra promenadedækkene, så restauranterne i stedet føres helt ud til skibssiden og bliver større og lysere. De nye færger får både cafeteria og spiserestaurant.

»Prinsesse Benedikte« sejler i øjeblikket på ruten, om end i stilfærdigt tempo. Den næste ekspresfærge bliver klar i 1974.

Forbud mod støj fra loko

Kollektive klager fra beboerne på Tårnborgrvej i Korsør over en jet-lignende hvinen fra Mz- og Mx-loko har givet resultat på højeste sted. Generaldirektoratet har udstedt dekret til samtlige stationer i Danmark om, at de store dieselelektriske loko ikke mere må holde med motorerne gående i tomgang. Dette er hidtil forekommet i halve dage.

Støj-forbudet har været gældende fra 12. juni, og i Korsør, hvor der er depot for de store maskiner, har man siden haft velgørende øren-ro på Tårnborgrvej, hvor de støjplagede beboere glæder

sig over stilheden. I øvrigt nyder også DSBs eget personel roen.

Støjen er gennemtrængende og stærkt generende, særlig for de mennesker, der bor i den yderste ende af Tårnborgrvej og direkte er naboer til Tårnborgrdepotet, hvor maskinerne opmarcheres.

Når Mx- og især Mz-maskinerne har haft maskinerne gående, har det været ud fra de samme betragtninger, som gælder for biler. De har ikke godt af koldstart og skal helst holde en vis temperatur, når de skal køre. Desuden er olieforbruget minimalt, når de holder stille med motorerne gående i tomgang. Påbuddet lyder på, at loko blot ikke må komme under 40° i kølevandstemperatur, og det gælder indtil 15. oktober som forsøgsperiode. Om vinteren kan det med stærk kulde være svært at overholde et sådant påbud.

DSB færgerestaurations- under en ledelse

Syv af DSBs overfarter får samlet deres restaurantvirksomhed under en fælles ledelse.

Fra 1. januar 1973 skal direktør Poul Christiansen, Færggården i Korsør, også lede restauranterne på overfarterne Kalundborg-Århus, Samsø-ruten, Bøjden-Fynshav, Gedser-Warnemünde og Rødby-Puttgården.

Motiveringen for den centrale ledelse er ønsket om ensartede indkøbs- og regnskabsfunktioner – herunder økonomistyring, fælles personalesamordning og dermed forbedret servicepolitik. Der er omkring 350 ansatte i restauranterne, og de har fået meddelelse om den centrale styring – samt at der ingen ændring i deres ansættelses- eller organisationsforhold finder sted.

SAGT OG SKREVET

S-bane takstforhøjelser

DSB ønsker nu igen at gøre det dyrere at køre med S-toget. Ligesom da priserne blev sat op 1. november sidste år, sker det i givet fald mod Monopoltilsynets vilje. Netop nu efter valutauroen og de danske skridt i denne forbindelse har alle andre fået strenge pålæg om at holde prisudviklingen i ro. Så ligner det ærlig talt ikke noget, at DSB giver priserne en helt unødvendig tand ekstra og lader hånt om Monopoltilsynet, som alle private kønt må rette sig efter.

Politiken.

I forkert tog

Men ikke et ondt ord om DSB-folket. Der er masser af flinke folk iblandt. En af mine venner satte sig forleden i et forkert tog på Østerport Station og havnede i Helsingør i stedet for, som planlagt, i Klampenborg. Han måtte så over i et sydgående bumletog, og undervejs fortalte han togføreren om sine besværligheder og sin forsinkelse.

– Tjah, sagde togføreren, det var jo ikke så godt, men jeg skal gerne gi' Dem en seddel med til Deres kone.

Berl. Tid.

VI HAR MODTAGET

Til jubelfest med DSB

I forbindelse med DSBs jubilæumstog har der i de byer, dette besøgte, været holdt festafstener for nogle af personalet, hvor DSB trakteredede med smørrebrød og kaffe. Aftenerne blev dygtigt ledet af radioens populære Claus Walter, der iført først den nuværende og senere den nye brune uniform forstod i bogstaveligste forstand at »holde dampen oppe« hos de mange fremmødte jernbanefolk med koner og kærester. Naturligvis bød aftenerne også på lidt quiz, hvor præmierne bl. a. bestod af Bing & Grøndahls DSB-jubilæumsplatte og bogværket »Danmarks Jernbaner i 125 år«.

I Nykøbing Falster holdtes festafsteningen den 21. juni, og til den anledning havde trafikkontrollør J. E. Andersen, bl. a. tidligere redaktør af Nykøbing stations lokale blad »Ekspressen«, skrevet følgende festlige sang, som nok kan give anledning til visse overvejelser.

-tl-

Melodi: Een er for lille ...

DSB vil vise os et supersmart design, røde vogne, gode sæder, nye kendetegn. Alt er såmænd sikkert såre godt, blot de herrer kunne enes om, hvad der er flot.

Een ville have Mz-eren sort, een synes rødt virker så stort, derfor blev fjorten-nul-et, som den er, så nu er der noget for enhver.

Sorte uniformer kan nu ikke mere du', jordebrune stoffer, det er sagen lige nu. Vi skal alle ligne »moder jord«, tror man det vil gavne underskuddet fra i fjor ...

Mange af os får dog kun ski-kasket, men det kan vi tage os let, for uniformen skal gå kroppen nær, den er ikke bygget til enhver.

Intet nyt bli'r skabt, før det har
været på projekt,
motiveret styregruppe skaber skam
respekt,
analysefasen kommer først,
bare alt dog blev ved det, så led vi ej
af tørst.

Det her med »bajerens time« er slut,
selv lyse øl blev os forbudt,
røde og grønne, men sportsvand især,
kan dog stadig nydes af enhver.

Vi skal motiveres for at klare vores job,
bare det dog nu kan nås, før alle er
sagt op.

Vi skal ha' den rette korpsånd lagt,
det har både Hjelt og Rolsted højt og
tyd'ligt sagt.

Stykgodstrafikken fik vi da lagt om,
godset, som før rettidigt kom,
dukker nu op efter meget besvær,
men kan ikke hentes af enhver.

Det er god latin at ændre DSBs
struktur,
to distrikter var for meget, de røg
sig en tur,
men vort generaldirektorat

lider slemt af vokseværk, det ser vi
andre klart.
Områdedrift er en ny prøveklud,
som måske får opgaver ud.
Vent ej for meget, men se hvad der
sker,
ingen giver slip på noget der.

Er der ingen lyse punkter mer' ved
DSB?

Skal vi aldrig mere med vor bane
»ud og se«?

Håbet er vel denne konklusion,
uro er skam bedre end den rene
stagnation.

Når vi igen får et »jubeltog« ud,
håber vi på, det bringer bud,
– at vores firma er overskud nær,
så bli'r der glæde hos enhver ...

- Jørgen -

Jubilæumstoget i Vejle

Jubilæumstogets besøg i Vejle var
vellykket. Udstillingerne gode og besø-
get til disse og filmforevisningerne upå-
klagelige. Dog var der en lille ting – en
fint pudset billetteringslygte af messing
var betegnet som en gammel signallyg-
te – mon ikke det var en fejltagelse?

Vejle station var skam også pyntet

pænt og nymalede skilte strålede, men
skiltene var i sort/hvidt. Landevejsskil-
tene er dog endog i rødt/hvidt, hvorfor
ikke bibeholde de samme farver på
jernbanen? En digter beskriver et eller
andet sted: Da Tønder blev dansk ...
der stod om aftenen »Tøndern« i
sort/hvidt, men skiltet var i nattens løb
udskiftet med »Tønder« i rødt/hvidt.

K. Knudsen, Vejle.

Vedrørende sidesporet til Langeskov grusgrav

Muligvis husker enkelte én af mine
artikler om for længst glemte sidespor
på Fyn, måske i det mindste af den
grund, at de ikke byggede på meget
andet konkret end en ekskursion til en
skrænt eller lignende, der kunne minde
om resterne af en sidesporsafgrening.

I vort udmærkede blads nr. 1 var hid-
sat en artikel om en tur til den formo-
dede afgrening fra sidesporet til Lange-
skov grusgrav, suppleret med et billede
af en sådan skrænt. Der var jo, som
nævnt, ikke i de gamle tjenestekøreplan-
ner noget nævnt om kilometerafstande
for sidespor på den fri bane, så en så-
dan artikel vil altid være præget af et
vist usikkerhedsmoment.

BING & GRØNDAHLs Sporvognsplatter

Fremstillet i hvid porcelæn med brun tegning, fremstår som kobberstik. Serien omfatter fem platter med karakteristi-
ske ældre sporvogne sluttende med den sidste elektriske sporvogn, Linie 5, der ophørte den 22. april 1972.

- Nr. 1. Den første toetages hestesporvogn fra 1863. – Nr. 2. Hestesporvognen »Hønen« fra Nørregade.
Nr. 3. Frederiksberg Sporvognen med to etager. – Nr. 4. Den første elektriske sporvogn med åben bivogn (skovvogn).
Nr. 5. Linie 5, »Düsseldorff« sporvognen 1972.**

Platterne leveres enkeltvis pr. stk. kr. 28,50, hele sættet kr. 140,00. Nr. 1 og 5 kan leveres omgående, øvrige platter i
december ved omgående forudbestilling. Brochure med de afbildede sporvognes historie vedlægges gratis.
Sendes overalt + porto og omkostninger.

Eneforhandling:

SKOTSMAN Jensen

FREDERIKSSUNDSVEJ 325 ved Linie 5s endestation
2700 BRØNSHØJ, KØBENHAVN . TELF. (01) 60 20 01

DSBs store flotte mindeplade med »Odin« under damp, fremstillet i anledning af 125 års jubilæet, kan endnu leveres
eller reserveres til senere levering – kr. 75,00.

Ved velvilje fra Geodætisk Institut er det imidlertid lykkedes mig at få anskaffet et par målebordsblade over egnen fra 1884! Og de bekræfter til fulde nævnte artikels indhold. Hvis interesse-rede læsere finder bladets januar 1972 nr. 1 frem og ser på billedet på side 14, kan jeg oplyse, at sidesporet løb langs skrænten, og grusgraven var placeret mellem dette og hovedsporet. Nu ligger de fredelige køer og tygger drøv i den tidligere grav.

Finn Sørensen.

KLAGEPROTOKOLLEN

DSB ferie-fornøjelse

Vi skal på ferie på vestkysten og bestiller lyntogsbilletter to måneder før afrejsen. Hører ind et par dage efter på den lokale S-station om billetterne er kommet. Det er de, men ved en nærmere undersøgelse viser det sig, at den pågældende vogn ikke er med lyntoget på vores rejsedag. Der må bestilles nye billetter.

En uge før afrejse sender jeg drengen til den lokale S-station efter billet med en seddel om udrejsevej over Hovedbanegården og pris, og hjemrejse direkte og pris. Han kommer hjem med billet til både udrejse og hjemrejse over Hovedbanegården og sidstnævnte billet til en dyrere pris end på min seddel. Hen og bytte.

Dagen før afrejse skal jeg sende barnevognen. Vores egen S-station tager ikke imod rejsegods. Altså må jeg formedelst kr. 2 købe en dobbeltbillet til nabostationen til mig selv og ligeledes formedelst kr. 2 en enkeltbillet til barnevognen for at komme med S-toget dertil og indskrive barnevognen. Det koster mig altså kr. 4 at bo ved en nabostation. Jeg har undersøgt taksten for forsendelse af barnevognen på forhånd til at være kr. 5. Ikke des mindre forlanger manden kr. 10. Jeg protesterer, han går på kontoret og kommer tilbage med besked om, at jeg har ret, kr. 5 er taksten!

Hvis jeg ikke var omhyggelig og havde lidt baggrund for at kontrollere disse ting, hvor var jeg så egentlig endt henne? På Hovedbanegården til et lyntog uden vogn, vi kunne være i med en hjemrejsebillet, der var for dyr og en indskrevet barnevogn, der var for dyr. Mon det er den måde, DSB skal indtjene sit underskud? *jas.*

Der var ingen i DSB, der tænkte på at invitere pensionister med til 125 års

jubilæumsfesterne. De fleste nulevende pensionister har alle måttet tage slæbet for DSB den gang, der var noget at køre med, og fik på alle måder en helt urimelig lille løn derfor. Pensionisterne måtte blive hjemme og bide i det sure æble efter statskuppet den 1. april 1970: *Samordningsfradraget.*

Morgenfriske rejsende fra Roskilde til første morgentog mod København, må tage plads i ikke rengjorte vogne fra foregående dags aftentog.

En privat godsmodtager i Nørresundby fik fra Daells Varehus i København tilsendt et gulvtæppe. Forsendelsen blev udkørt fra Ålborg G, men da modtageren boede på anden sal, blev tæppet lagt foran modtagerens gadedør. Efter reklamation til vognmanden blev tæppet båret op på anden sal mod et gebyr på 20 kr., et beløb som DSB synes er helt OK. Der reklameres jo med gods fra dør til dør, og en gadedør er da også en dør.

Da gebyret for udbringning nu er indbefattet i fragtbeløbet, klager modtagere, der selv afhenter godset over, at de ikke kan få udbringningsgebyret refunderet.

ERINDRES DET . . .

For 50 år siden . . . august 1922

På Esbjerg st. skete den 1. et alvorligt rangeruheld, idet to rangertræk tørnede sammen, hvorved en del vogne blev afsporede og adskillige helt knuste.

Ved Dalby-Over st. blev en mælkevogn forspændt to heste fuldstændig knust af Hadsund-toget. Kusken slap med mindre kvæstelser.

Den nye motorfærge »Mommærk«, der skal besørge forbindelsen mellem Fåborg og Mommærk er d. 11. begyndt at sejle prøveture. Når færgen kommer i drift, vil der blive sejlet syv dobbeltture i døgnet i tilslutning til togene i Fåborg og banerne på Als.

Da det sidste tog den 14. fra Hvalsund til Ålborg var ankommet til Sebersund, blev en godsvogn afkoblet, men inden vognen var bremsset, kom den i drift af stormen og tørnede med stor kraft ind mod det holdende tog, hvorved tre personvogne blev afsporet.

Ingen mennesker kom noget til, men de rejsende måtte i åbne godsvogne køres til Nibe.

Amagerbanen annoncerer:

Følgende tog vil søndag den 20. kunne benyttes til og fra Amager Travbane. Fra Amagerbro kl. 2.35 og kl. 3.00 eftm.

Afstanden fra travbanen på Løttegårdsvej til st. i Tømmerup er 800 m, til Sundby sporvognsremise 3000 m.

Jernbane-Bladet

4. årgang

For 25 år siden . . . august 1947

Den 1. blev der foretaget to forsøg på at afspore tog på kystbanens strækning nord for Klampenborg. I begge tilfælde var der anbragt en del store sten i sporet. En nøgen mandsperson er set på stedet. Og han anses som gerningsmanden.

For nogle få dage siden kørte morgentogget på Horsens Vestbaner ved Horsens st. i god fart forbi perronen, hvor det skulle standse, og fortsatte flere hundrede meter frem og ind i en jordvold og standsede først 20 m fra åen. Et barn i toget blev lettere kvæstet.

En nøje undersøgelse har vist, at togets lokofører kørte om kap med et andet indkørende tog. Det hævdes, at der ikke sjældent finder kapkørsel sted under to morgentogs indkørsel til Horsens.

Det varede i øvrigt flere dage, før man fik det svære loko på spor igen.

Da en godsvogn fra Horsens den 7. blev hensat i Nyborg, hørte rangerpersonalet en svag banken fra vognens indre. Da de fik lukket op, fandt man en ung mand, der oplyste, at han havde opholdt sig i vognen siden den 4. Han havde været beruset, og hans kammerater havde da lagt ham ind i godsvognen. Men de havde dog været så betænksomme, at de havde givet ham nogle flasker vand og et rugbrød med på rejsen.

DSB har offentliggjort sit regnskab for juli d.a. Det samlede overskud i måneden var 9.420.000 kr. – altså 33.333 kr. i timen døgnet rundt.

Danske Privatbaners Kontorforening måtte før sit delegeretmøde i Silkeborg

udsende meddelelse til afdelingerne: På grund af den seneste nedskæring af hotellernes tildeling af kød, er det nødvendigt, at udvalget på forhånd giver tilsagn om deltagerantallet i de »officielle« spisninger, således at hotellet allerede nu kan søge om de nødvendige tildelinger af kød.

Jernbanetidende omtaler de urimelige høje afgifter på øl og cigaretter. På en »høkerbajer«, der koster 58 øre er afgiften 29 øre, og på en cigaret til 12½ øre er afgiften 9 øre.

NYT FRA UDENLANDSKE BANER

Græske Statsbaner

A/S Storno har gennem sin repræsentant i Grækenland modtaget en ordre på et radiotelefonssystem til en værdi af godt seks millioner fra de græske statsbaner. Ordren, der omfatter et stort antal mobile, bærbare og faste stationer, er første fase i opbygningen af et landsdækkende kommunikationsnet til brug for jernbanernes drifts- og sikkerhedstjenester. Placeringen af ordren i Danmark er resultatet af en licitation, hvori 18 firmaer fra USA, Japan og Europa deltog.

En specialistgruppe hos Storno har i samarbejde med jernbanefolk i ind- og udland arbejdet med løsningen af de specielle problemer, som knytter sig til radiokommunikation.

DE

Dyr transport: De vesttyske forbundsbaner vil i løbet af efteråret forhøje priserne for personbefordring med omkring 30%.

I FÅ LINIER

Biler – tog. – Klovtoftekrydset på hovedvej A 1 ved Tåstrup kostede alene 100 mill. kr., men bygningen af Køge Bugt banen fra Vallensbæk til Hundige kan bygges for 47 mill. kr.

Borup. – Der er påbegyndt en større ombygning af stationen med bl. a. indlæg af centralvarme.

Bramminge. – Efter ombygning af restauration og kiosker er der åbnet en mini super kiosk under forretningsnavnet »DSB-butik« på banegården i Bramminge.

Elever. – DSB har i år modtaget 550 ansøgninger til 150 pladser som trafikalev. I fjor var der kun 173 ansøgninger.

Fugleflugtslinien. – På alle områder viser antallet af ekspeditioner fra Rødby Færge en kraftig stigning i juni måned i år.

Færgetrafik. – Er bilbehovet dækket? På overfarten Knudshoved–Halsskov var antallet af overførte biler den 1. juli i år 12.734 eller næsten det samme som i fjor, 12.868.

Helsingør. – 10% af overførte vogne fra Sverige er læssede med glasuld fra fabriken Superfors til danske trælasthandlere. Dette har medført, at der i Hålsingborg venter 800 godsvogne på overførsel.

Hjørring. – I sommerens løb er banegårdsrestaureringen i Hjørring ombyg-

Juridiske konsulenter

HELGE KNUB

LANDSRETSSAGFØRER

Søndergade 10-12 . 8000 Århus C

Telefon (06) 13 01 00

Sagførerkontoret i Ryomgård

Sagfører P. Andersens Eftf.

ADVOKAT ERIK DYNESEN

8550 Ryomgård

Telefon (06) 39 40 67

OLE BRANDT

Advokat

De Mezas Vej 1 . Frederiksbjerg Torv

8000 Århus C

Telefon (06) 13 86 00

Advokat

KAJ F. LARSEN

Møderet for Højesteret

Vissinggade 1 . 7100 Vejle

Telefon (05) 82 60 55

Ikast

Skænk vin – skænk glæde fra ...

»VINSTOKKEN«

ved Peter Hansen

Strøget 8 . Ikast . Telf. 15 13 66

Specialforretningen med det førende udvalg. – Aut. tipsforhandling

ANKER KASSEAPPARATER

ADS

ANKER DATA SYSTEM A/S

TOMSGÅRDSVEJ 15 · 2400 KØBENHAVN NV

TLF. (01) *10 33 33

ANKER betyder fremragende teknik
og avancerede systemløsninger

ÅBENRÅ
(046) 232 54

ÅLBORG
(08) 12 26 77

ÅRHUS
(06) 12 26 77

ODENSE
(09) 12 26 77

HER GØR VI HOLDT

Til møder og kongresser, så ...

Hotel LANDSOLDATEN
Danmarksgade 2 . Fredericia
Telefon 92 15 55

Et 1. kl.s spisested i hyggelige lokaliteter. – Selskaber modtages

Et sted, der er værd at gæste ...

Restaurant »SKIPPERKROEN«
Sdr. Voldgade . Fredericia . Tlf. 92 58 70
Hygge og stemning i dejlige omgivelser
Små varme retter samt smørrebrød

Vi mødes og hygger os på ...

Restaurant »REVOLVEREN«
Vimmelskaftet 3 . Horsens
Telefon 62 56 46
Nyt værtspar: Henny og Finn

Lad turen gå til ...

Restaurant »SIESTA«
Søndergade 2 . Sæby . Tlf. 46 19 09
Et 1. kl.s madsted i skønne omgivelser

Skal De på Djursland, så ...

LØGTEN KRO
&
CAFETERIA VALHAL
Telefon (06) 99 11 13 og 99 12 26
Selskaber og firmaudflugter
indtil 400 couv.

Til foreningsfester og møder
anbefales ...

Restaurant HANNERUP
Strandvejen . Fredericia . Tlf. 92 00 61
»LILLE BÆLTETS PERLE«
Karen Steengaard

Trænger De til at slappe lidt af
– besøg ...

STELLAS VINSTUE
Østergade 30 . Holstebro
Telefon 42 44 98

Vi spiser på ...

TOUT PRÉT
ved Meta og Magnus Østergård
Østergade 18 – Herning – Tlf. 12 30 08
Et godt madsted til rimelige priser

Et besøg værd ...

MUNDELSTRUP KRO
Telefon (06) 24 10 43

1. kl.s madsted i hyggelige omgivelser
Selskaber indtil 250 couverter modt.

Stedet, hvor man hygger sig ...

Restaurant PALMEHAVEN
Sundparken – Tlf. 62 81 24 – Horsens
MUSIK – DANSANT
Nyt værtspar: Ida og Leif Hansen

Vi mødes og hygger os i ...

Restaurant »SENIORKLUBBEN«
ved Erik Høybye
Annekshallen – Sjællandsgade
Randers – Telefon 42 21 79

Man spiser, hvor maden er bedst ...

EXPRESSO CAFETERIA
ved P. J. Nielsen (ny vært)
Gothersgade 55 . Fredericia
Telefon 92 19 30
God daglig middag – lækker smørrebrød samt veltillavet kaffe
Selskabssmørrebrød lev. på bestilling

Dronningborg-Hallens Cafeteria
ved Else Johannesen

Udbyhøjvej . Randers . Tlf. 43 06 44
God daglig middag, lækker smørrebrød
samt frisklavet kaffe
NB. Mindre selskaber modtages gerne
Sportsfolk modtages i pension

Vi anbefaler et besøg på ...

HOTEL STILLING KRO
Telefon (06) 57 10 42
Et madsted for gourmenter i venlige omgivelser ...
Ny vært: Kok Karl Aa. Nim

Til foreningsfester og møder anbefales
**Odd-Fellow Palæets Restaurant
og Selskabslokaler**

Boulevarden 20 – Ålborg – Tlf. 12 52 99
NB. Ud af huset leveres byens bedste
og billigste smørrebrød samt koldt
bord – Ny vært: Carsten Aagaard

Sving ind til ...

BP service & cafeteria
ved Irma og Poul Misholt
Gl. Horsens Landevej . Tvingstrup
Telefon (05) 66 72 93 . (05) 66 72 94
Quick-service
Autoshop med stort udvalg
**Spec.: Hver dag hjemmelavet middag
samt grill specialiteter**

Lad udflugten gå til ...

Restaurant SVANELUNDEN
Hjørring – Telefon 92 03 76
Nyrestaurerede lokaler
Vi dækker op indtil 200 couverter
Agnes og Sv. Aa. Jensen

Restaurant SCHWEIZER
Stromgade . Hjørring . Tlf. 92 48 32
Et 1. kl.s madsted
Vore hyggelige selskabs- og
modelokaler anbefales ...

Vi anbefaler et besøg på ...

»LANDEVEJSKROEN«
Ebeltoftvej . Mørke . Tlf. (06) 37 70 27
Et 1. kl.s madsted i hyggelige omgivelser – Selskaber modtages – vi dækker op indtil 150 couv.
Nyt værtspar: Elly og Jens Nissen

Vi spiser på ...

HOTEL DANMARK
Munkegade . Kolding . Tlf. 52 05 91
Et godt madsted i hyggelige omgivelser
Ny vært: Villy Johannsen

Vi spiser på ...

TOLEDO CAFETERIA
Spanien 11 – Århus – Tlf. 13 33 78
**God daglig middag samt lækker
smørrebrød og kaffe m.m.**
Ruth og Ejvind Mouritzen
NB. Åben fra kl. 05.00–19.00

Et sted, der er værd at gæste ...

MØLLEGÅRDEN
ved Poul Nyboe
(tidl. Afholdshotellet)
Vestergade . Struer . Telefon 85 05 14
NB. Selskaber modtages
– såvel store som små

get og moderniseret til stor tilfredshed for såvel restauratør som gæster.

Husleje. – Jernbaneorganisationerne har fra 1. oktober godkendt en forhøjelse på 8% på tjeneste- og lejeboliger.

Ikast. – Et aktieselskab bestående af vognmænd med tilsammen 30-40 lastbiler har bygget en ny fragtcentral på 300 kvm i Ikast.

Kioskerne. – Fra 1. januar 1973 overtager DSB sammen med Bladkompagniet forpagtningen af alle jernbanekiosker her i landet.

Landsmøde. – Den 2. og 3. september holder Jernbanearbejdernes Landsklub under DASF landsmøde i Horsens.

Nyt navn. – Lyngbyvej station kommer formentlig i løbet af næste år til at hedde Ryparken.

Personale. – Der er 470.000 offentligt ansatte, mens den samlede industri kun beskæftiger 403.000 arbejdere. Af de 470.000 beskæftiger staten 120.000, hvoraf de 60.000 er statstjenestemænd.

Skanderborg. – Der indrettes for tiden ny moderne kiosk i den tidligere østre ventesal. Ombygningen beregnes at ville koste ca. 10.000 kr. Optimister regner med, at der kommer en ny stationsbygning i løbet af fire-fem år.

Ålborg. – Det nye supermarked på Ålborg station har fået dispensation fra lukkeloven, så der kan holdes åbent til kl. 24.

Oddesund Syd. – To drenge på 12 og 16 år havde taget deres fars bil for at køre en tur til stranden. Ved Oddesundsvejens overskæring gik bilen i stå og blev påkørt af et tog, der slæbte bilen med ca. 170 m. Forinden var drengene stukket af, så der skete kun materiel skade.

SIKKERHEDSFODTØJ
STÅLEX
Godthåbsvej 177 . 2720 Vanløse
Telefon FA 8 . Giro 15 70 06

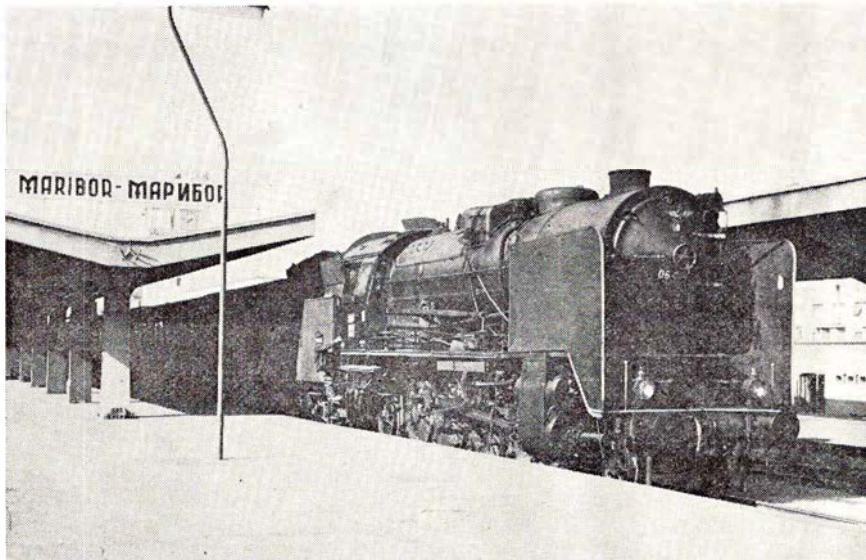
Jernbane-Bladet har tidligere fortalt om grænsetrafik mellem flere landes jernbaner og de forskellige ejendommeligheder, der kan være knyttet til sådan trafik, bl. a. forskellig sporvidde, forskellige spændinger ved eldrift m. m.

Mellem Jugoslavien og Østrig findes flere grænseovergange. En af disse findes mellem den jugoslaviske station Sentilj og den østrigske Spielfeld-Strass. I praksis fungerer dog den jugoslaviske provinshovedstad Maribor dog som grænsestation, idet pas- og toldeftersyn foregår her.

Næsten alle eksprestog fra Jugoslavien med gennemgående personvogne til Wien og Graz ankommer til Maribor forspændt et stort grønt JZ-dieselloko leveret af General Motors i USA som led i et amerikansk hjælpeprogram i 1960-61. I Maribor skiftes maskine, og et af Jugoslaviens smukkeste damploko – JZ type 06, bygget af Borsig i Berlin i 1930 – spændes for. Det er et 1-D-1-loko, altid flot velpudset og malet med smukke røde pufferplanker, gangtøj og hjul samt hvide kanter på de store røgskærme.

På den østrigske grænsestation Spielfeld-Strass skiftes til ÖBB-loko, i øjeblikket dieselloko, men inden længe til elloko, da strækningen er næsten færdigelektificeret. – Det jugoslaviske damploko returnerer med enten sydgående kursvogne eller godsvogne. Alle tog mellem de to grænsestationer fremføres således af damploko.

Grænsetrafik

IZ 060006 klar til afgang mod Østrig med »Ljubljana Express«. Foto »t«.

Banegaardsrestauranten

J. F. Kennedysplads . Ålborg - TLF. 12 9548

Et godt madsted...
Indehaver: J. Viltoft-Hansen

DE DANSKE ØSTERSØFÆRGER
DSB RESTAURATIONERNE
RØDBY FÆRGE-PUTTIGARDEN

Til slut kan nævnes, at al rangering i Maribor endnu foregår med damploko, samt at adskillige andre tog fra denne station også har flotte og velpudsede dampmaskiner som trækraft.

-tl-

STENVAD kager
— det store navn i SMÅ kager

Personbefordringen satte ny rekord hos Lollandsbanen i 1971, oplyste formanden på generalforsamlingen. Jernbaneselskabet nåede op på over 1,3 mill. rejsende med tog og rutebiler, og formanden så det som en understregning af den nye udvikling hen imod, at folk i stadig større omfang bruger kollektive transportmidler. Det er ikke mindst til trafikken mellem bopæl og arbejdsplads, den kollektive trafik bliver foretrukket.

Selve driftsresultatet er bl. a. på grund af faldende indtægter fra godsbeholdningen blevet forringet med ca. 415.000 kr., men da pensionsudgifterne er faldet med 430.000 kr., bliver det nødvendige tilskud til selskabet mindre end året forud.

Efter at det fra bestyrelsens side var foreslået, at der skulle gøres noget for at skaffe rejsende, oplyste direktøren, at dersom der skulle sendes køreplan ud til hver husstand i hele området, ville den koste 1 kr. 10 øre pr. stk. eller i alt en udgift på mellem 40 og 50.000 kr.

Privatbanenyt

Lollandsbanen

	1971	1970	Udslag i %
Antal rejsende	1.304.619	1.275.088	+ 2,3
Indtægt af personbefordringen	kr. 4.738.519	4.365.077	+ 8,5
Vægt af befordret gods	ton 204.556	204.558	-
Indtægt af befordret gods	kr. 2.985.812	3.245.084	÷ 8,0
Samlet driftsindtægt	kr. 8.635.740	8.444.519	+ 2,3
Samlet driftsudgift	kr. 12.239.594	11.629.727	+ 5,2
Driftsresultat	kr. ÷ 3.603.854	÷ 3.185.208	-

Hillerød-Frederiksværk-Hundested

	1971	1970	Udslag i %
Antal rejsende	1.504.122	1.469.074	+ 2,4
Indtægt af personbefordringen	kr. 4.348.134	4.045.748	+ 7,5
Vægt af befordret gods	tons 164.494	178.158	÷ 7,7
Indtægt af befordret gods	kr. 1.849.278	1.910.754	÷ 3,2
Samlet driftsindtægt	kr. 6.587.858	6.254.605	+ 5,3
Samlet driftsudgift ¹⁾	kr. 8.220.269	7.203.951	+ 14,1
Driftsresultat ¹⁾	kr. ÷ 1.632.411	÷ 949.346	-
Endeligt resultat ¹⁾	kr. ÷ 1.641.785	÷ 958.399	-

¹⁾ Ekskl. reguleringstillæg til pensionister og bidrag til pensionsordninger.

Gribskovbanen

	1971	1970	Udslag i %
Antal rejsende	828.696	829.932	÷ 0,1
Indtægt af personbefordringen	kr. 2.460.353	2.321.276	+ 6,0
Vægt af befordret gods	tons 8.791	9.890	÷ 11,1
Indtægt af befordret gods	kr. 681.760	660.339	+ 3,2
Samlet driftsindtægt	kr. 3.461.784	3.327.363	+ 4,0
Samlet driftsudgift ¹⁾	kr. 5.035.712	4.381.346	+ 14,9
Driftsresultat ¹⁾	kr. ÷ 1.573.928	÷ 1.053.983	-
Endeligt resultat ¹⁾	kr. ÷ 1.576.902	÷ 1.056.624	-

¹⁾ Ekskl. reguleringstillæg til pensionister og bidrag til pensionsordninger.

Odsherredsbanen

Når banen til stadighed har to ældre personvogne og 14 godsvogne læsset med gamle skinner henstående på et sidespor på Hørve station, er grunden den, at det hele efterhånden skal sælges til ophugning, men prisen på gammelt jern er ikke hvad den har været, så det går småt med salget af det henstående.

Banen har for tiden lejet en ballaststoppemaskine og en sporoprettermaskine af DSB, hvormed man er i gang med at justere banens spor.

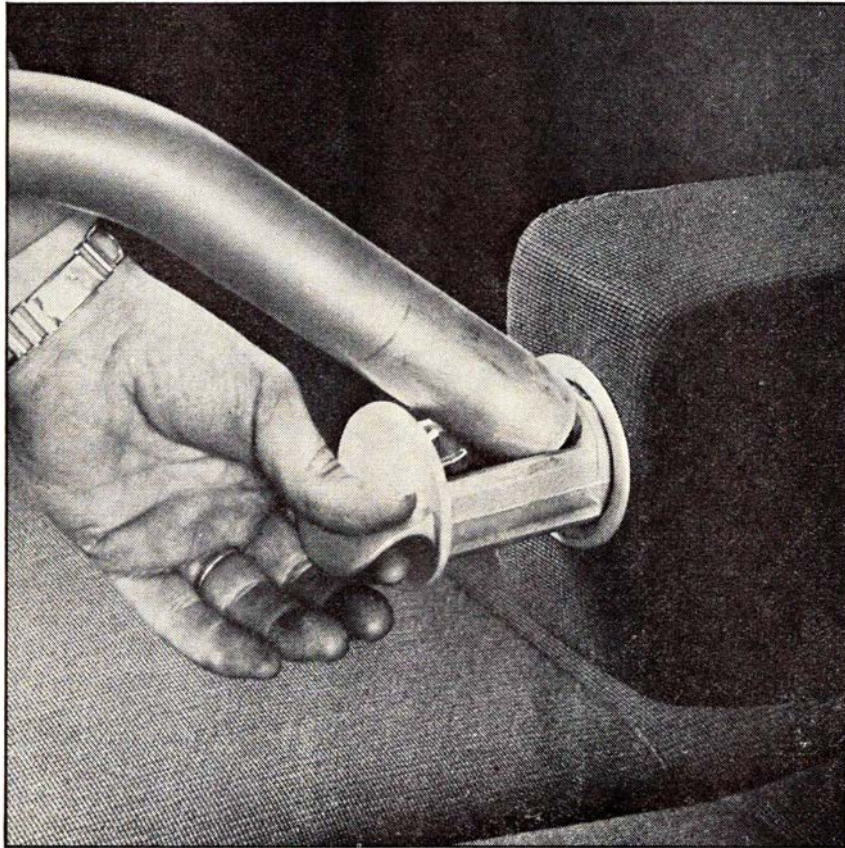

Skønhed, De ikke aner
findes langs *private baner*

Alt i tandteknik
Reparationer – Omstillinger og underføringer
Martinus Schmidt
Mariendalsvej 12c . FA 880 - 839

ALBERTSLUND
64 70 88
Service: 64 79 52

**det er DSB's
fortjeneste at
togene er fulde
-men vores
at askebægrene
er tomme!**

en af de små ting, der gør rejsen
afslappet og behagelig...

Toget fungerer, det er friskt, ingen
irritationsmomenter.

DDRS har ansvaret for det meste
vedligeholdelse hos DSB.

Vi vil gerne være med til, at få
mange flere mennesker til at
køre med tog.

DDRS

Det Danske Rengørings
Selskab as
Kollegievej 6
2920 Charlottenlund
Tlf. (01) 63 03 11

Falsterbanen

Orehoved - Nykøbing Falster 100 år

Nykøbing F. station 1872-1962

Den 22. august 1872 indledtes en ny epoke for den lolland-falsterske befolkning. Denne dag knyttedes de lidt afsides liggende øer tættere til det øvrige land, idet jernbanen kom til »Sydhavsøerne«, i første omgang Falster. Det var strækningen fra Orehoved til Nykøbing Falster, der åbnedes for drift som et led i den allerede dengang projekterede Fugleflugtslinie til det store udland mod syd.

Forhistorie

Forud for banens indvielse var naturligvis her, såvel som ved alle store projekters vej fra papiret til færdiggørelsen i marken, foregået endeløse diskussioner og forhandlinger om linieføring, finansiering og meget mere.

Allerede i 1865 havde den tyske ingeniør Kröhnke fået koncession på anlæg af en jernbane fra København til den lollandske sydkyst over Køge, forbi Næstved og Vordingborg, over øerne Farø, Bogø og Falster, forbi Nykøbing og over Guldborgsund. Koncessionen omfattede også anlæggelsen af en havn ved banens lollandske endestation, hvorfra der kunne iværksættes dampskibs- eller færgeforbindelse til Tyskland.

Tyskland var på daværende tidspunkt vel nok Europas mægtigste nation, præget af højkonjunkturer, og begejstringen for chancen til at hente noget af den rigelige tyske valuta til landet passede hr. Kröhnke udmærket. Desværre strandede det storslåede projekt på

manglende kapital, og planerne løb i bogstaveligste forstand ud i sandet, i alt fald foreløbig.

Næste koncession blev udstedt til Det Sjællandske Jernbaneselskab (SJS) i 1868 og omfattede foruden en bane på Sjælland også anlæg af »en Bane fra Nordkysten af Falster til Nykøbing«. Banen på Sjælland blev anlagt og åbnet i 1870. Den omfattede den nuværende Sydbane fra Roskilde over Køge og Næstved til Masnedssund.

I disse år var der mange planer om anlæg af jernbaner overalt i det danske rige, og en jernbane fra Roskilde over Holbæk til Kalundborg var et stærkt ønske fra vide kredse. Det Sjællandske Jernbaneselskab blev stærkt presset til at søge koncession på anlæggelsen, men magtede ikke økonomisk at gennemføre anlæggelse af både denne og Falsterbanen.

Etatsråd C. F. Tietgen, en af datidens største finansmænd og direktør for Privatbanken i København, havde i 1869 været med til at finansiere Maribo-Bandholm Jernbane, og han havde derfor økonomiske interesser på disse kanter. For ham var det af afgørende betydning, at Falsterbanen blev realiseret, så MBJ kunne blive knyttet nærmere landets øvrige jernbanenet.

Tietgen var en mand med indflydelse i de højeste kredse, og han formåede at gennemføre, at der i loven om anlæggelsen af den nordvestsjællandske jernbane til Kalundborg blev indføjet en bestemmelse om, at Det Sjællandske Jern-

baneselskab kunne overgive koncessionen på Falsterbanen til andre uden økonomiske tab. Den nye koncessionshaver skulle så foruden anlæggelse af Falsterbanen forpligte sig til at anlægge en jernbane på Lolland. Tanken derved var naturligvis at få MBJ i sporforbindelse med landets øvrige jernbaner. En generalforsamling i SJS forkastede dog denne løsning, og selskabet iværksatte selv anlæggelsen på Falster.

Men Tietgen lod sig ikke slå ud. I 1871 gennemførte han en aftale med SJS, der gik ud på, at han påtog sig anlæggelse af den Nordvestsjællandske Jernbane, hvis SJS fik koncession. Til gengæld skulle hans betaling derfor være den færdige Falsterbane, vurderet til 750.000 rigsdaler, og for 2.950.000 rigsdaler aktier i selskabet, i alt 3.700.000 rigsdaler.

Det endelige resultat blev altså, at Tietgen som direktør for Privatbanken finansierede banen til Kalundborg, mens SJS lod Falsterbanen bygge. Efter færdiggørelsen af de to baner »byttede« man så, således at Privatbanken som ønsket blev ejer af Falsterbanen og samtidig aktionær i SJS.

Da Falsterbanen kun var tænkt som en etape i det enorme projekt for en gennemgående forbindelse til Tyskland, blev åbningen heller ikke fejret synderlig. Trafikken på banen blev iværksat den 22. august 1872 og skulle efter de fastsatte aftaler drives af SJS for Privatbankens regning.

Banen på Lolland anlægges

Forhandlingerne om fortsættelsen til Lollands sydkyst og de øvrige jernbane-anlæg på den tyske side af Østersøen fortsatte endnu en tid, men strandede, efter sigende på grund af den tyske regerings store krav om etablering af forsvarsværker ved Fehmarnsund, uden at man kunne nå til enighed om planernes realisering.

Tietgen tabte ikke af den grund modet. Han bestemte sig til at søge koncession på en lokalbane på Lolland. Denne fik han ifølge en lov af 25. marts 1872, som lød på anlæggelse og drift af en bane, udgående fra Nykøbing Falster mod vest eller syd, således at den forbandt Maribo, Nakskov og Rødby

Nykøbing F. nye station.

og udmundede ved dybt vand på vest- eller sydkysten af Lolland, hvor der var mulighed for etablering af havneanlæg til stede. Loven talte også om en broforbindelse mellem øerne, idet man enten kunne lægge spor på den dengang nye »Christian den IXs bro«, eller man kunne bygge en helt ny. Som bekendt valgtes sidstnævnte løsning. Som en på daværende tidspunkt mindre væsentlig ting nævnte yderligere, at ejendomsretten over de lolland-falsterske jernbaner aldrig ville kunne deles, en ting, der senere fik stor betydning.

Privatbanken fik som sagt koncession, lydende på de nuværende baner fra Nykøbing til Nakskov og fra Maribo til Rødby. Yderligere lød koncessionen på driften af banen fra Orehoved til Nykøbing, således at Det Sjællandske Jernbaneselskab nu definitivt var sat ud af spillet på Falster. De lollandske baner blev åbnet for drift den 1. juli 1874, dog uden broforbindelse med Falster. Broen blev først færdig til ibrugtagning den 1. oktober 1875.

Rullende materiel

Til åbningen af Falsterbanen indkøbtes fra Esslingen i Tyskland tre stk. OB1-koblede damploko med tender. Det var gode maskiner, og samme type leveredes også i et antal af fire ved åbningen af de lollandske baner. Ved Syd-fynske Jernbaners første strækning, Odense-Svendborg Banens åbning i 1876 leveredes også til dette selskab fem loko af typen, således at der i løbet af fire år kørte 12 stykker. Yderligere en maskine indkøbtes til LFJ i 1884.

Personvognene var af den ved MBJ indførte type, hvor billetsalget foregik i toget. De var derfor indrettede som gennemgangsvogne efter amerikansk forbillede. Yderligere bestod materiel-

let af to post- og bagagevogne samt seks lukkede og omkring 70 åbne godsvogne. Sidstnævnte må dog være købt brugt eller også være bygget meget dårligt, idet der allerede i 1875 var udrangeret adskillige.

Også personvognene lod meget tilbage at ønske i kvalitet. I løbet af kort tid måtte man på grund af stigende trafik helt opgive billetsalget i togene, idet det ofte udviklede sig til kaos, og stationsbetjeningen i traditionel forstand indførtes. Vognene havde man dog, samme type var under levering til strækningen Nykøbing-Nakskov og Maribo-Rødby, så i 1874 stod man med en personvognspark på 28 mislykkede køretøjer. At vognene samtidig led af slemme fabrikationsfejl, der foranledigede en ulidelig støj under kørslen, gjorde naturligvis ikke sagen bedre. Det var så slemt, at den i forvejen ikke

særlig godt vante befolkning kaldte det en straf at køre med toget. De senere anskaffede før århundredskiftet blev da også af kupévognstypen som ved Statsbanerne og andre privatbaner.

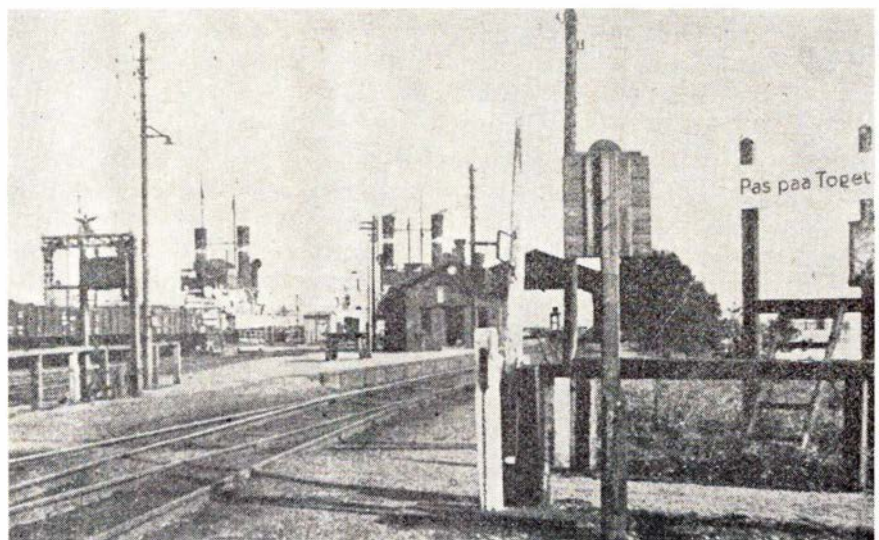
Stationerne

Foruden Orehoved station og Nykøbing station var der på Falsterbanen også stationer i Alslev, som det dengang hed, og i Eskildstrup og Tingsted.

OREHOVED station lå, hvor der i dag er finérfabrik. Den lå ganske nær ved vandet og det er kun knapt en halv snes år siden, stationsbygningen er blevet revet ned. Stationens betydning øgedes allerede i 1876, da Det Forenede Dampskibsselskab lod Orehoved Havn blive hovedanløbssted for dets ruter til Lolland-Falster. Driftsberetningen for LFJS beretter, at der er ofret 5142,53 kroner på »Anbringelse af en Dreieskive, samt anlæg af et omløbende og et blindt Spor paa Orehoved Station.«

I begyndelsen var der ikke færgeforbindelse mellem Sjælland og Falster, men jernbanesporene var ført ud til havneanlæggene i Orehoved. Der var som sagt dampskibsforbindelse til flere destinationer, bl. a. København og flere sjællandske købstæder. Først den 15. januar 1884 åbnedes jernbanefærgefart mellem Orehoved og Masnedø, efter at der forinden var bygget en jernbanebro over Masnedø sund og en bane på Masnedø til den nye Masnedø station.

I øvrigt bemærker man ved gennemsyn af banens beretninger fra privatbanetiden, at der er ofret betydelige beløb på vedligeholdelse af havneanlæggene i Orehoved.

Orehoved færgehavn indtil 1937.

I 1886 nævntes, at perronen på stationen er omlagt med beton i sin halve udstrækning, et arbejde, der er bogført med en udgift på 196,25 øre.

Den 1. juli 1888 påsejlede dampfærgen færgelejet med betydelig skade til følge. Reparationen foretoges af LFJS for Statsbanernes regning, der nævnes intet om beløbets størrelse.

I 1891 er der for 2.222,15 kr. anlagt et stikspor på Orehoved dampfærgehavn, »for at give Plads til uhindret Fremførelse af det fra Gjedser kommende Il-tog.«

ALSLEV, senere Nørre-Alslev, var banens næststørste mellemstation.

ESKILDSTRUP var den største mellemstation. Stor trafik gjorde flere gange udvidelser nødvendig, bl. a. blev et nyt sidespor lagt i 1885, men allerede i 1890 måtte det forlænges og den tilsvarende læsseplads udvides.

THINGSTED lå også dengang for sig selv uden egentlig bebyggelse omkring. De omliggende gårde og landejendomme tilførte dog stationen en del kreaturtransporter.

NYKØBING var naturligtvis den største station. Den oprindelige bygning lå indtil slutningen af 1962 for enden af Jernbanegade, men var oprindeligt forsynet med tag over alle perronsporene, som vi i dag kender det fra f. eks. Fredericia, men som dengang var ret almindeligt for lidt større stationer. På grund af trafikkenes størrelse har stationen flere gange gennemgået omfattende udvidelser; men også mindre udvidelser er foregået. Således er f. eks. i 1877 anlagt et nyt læssespor til en værdi af 899,72 kr.

I 1881 er anlagt et havnespor på Nykøbing Havn.

I 1877 lavedes en gangsti langs sporet fra Nykøbing station »til Byens Lystskov, den saakaldte *Kohave*«. Det er der, hvor der i dag er opstillingsspor for personvogne og læssespor.

Hele banen var i 1872 anlagt med 42 punds jernskinner, men disses kvalitet lod en del tilbage at ønske, hvorfor man allerede efter få års forløb bestemte sig til at udskifte dem med 40 punds stålskinner, som senere ændredes til 45 punds i lighed med dem, der anvendtes ved Gedser-banens anlægelse.

Da MBJ ved lollandske baners åbning i 1874 blev drevet sammen med denne, anvendtes efterhånden de største LFJS-

loko i togene, og de to små »Ugler«, der betegnede med deres fabriksnumre, nr. 1917 og 1918, kørte i en del år kun lidt. Ved åbningen af færgeforbindelsen fra Orehoved behøvedes rangertrækraft her, og disse maskiner var ganske velegnede, trods deres ret store hjul, til at bestride denne opgave. De anvendtes her lige til 1893.

Gedser-banen bygges

Da de store planer om jernbaneforbindelse med Tyskland via Lolland-Fehmarn nu var opgivet i denne omgang, arbejdedes der i vide kredse på andre løsninger. Det fremhævedes, at Falsters sydspids pegede direkte på Berlin, og mulighederne for en forbindelse den vej øjnede. Der var allerede samtidig med Falsterbanens åbning ved at blive etableret dampskibsforbindelse mellem Nykøbing og Rostock, men de dårlige sejlforhold i Guldborgsund og på floden Warnow hæmmede denne trafik, selv om forbindelsen straks fra starten blev en succes. Trods talrige forsøg fra Tietgens side på at få en jernbane bygget fra Nykøbing til Gedser med færgeforbindelse til Tyskland, lykkedes det dog først i slutningen af 1883 at få direkte aktiviteter i gang. Der dannedes et selskab med en aktiekapital på 1 mill. kroner og udstedtes obligationer for 2 mill. i bane og havneanlæg. Derved var vejen banet for finansieringen af anlægsudgifterne, og den 29. maj 1884 fik Tietgen koncessionen. Det blev bestemt, at LFJS skulle forpagte banen for 120.000 kroner om året, et beløb, der skulle bruges af Gjedser Jernbane til at udrede renteudgifter af.

Den 1. juli 1886 åbnedes Gedser-banen og havneanlæggene i Gedser for trafikken, efter at der de foregående dage var foregået større indvielsesfestligheder. Mellem Gedser og Warnemünde indsattes tre tyske skibe, og banen fra Orehoved til Nykøbing var nu endelig blevet en international banestrækning.

Tanken om statsovertagelse kommer frem

Med åbningen af den nye transitforbindelse øgedes banernes trafik yderligere. Der gik til en vis grad politik i sagen, idet regeringen mente, at driften af en så vigtig færdselsåre burde overgå til Statsbanerne, der netop da var blevet en lovfæstet etat med den nye styrelseslov. Men ønsket strandede på bestemmelsen om, at ejendomsretten over linien Orehoved-Nykøbing og banerne på Lolland aldrig måtte deles. Efter forskellige forhandlinger og spe-

kulationer over, hvorledes denne nød kunne knækkes, lykkedes det at opnå enighed om en legal omgåelse af bestemmelsen ved at lade DSB forpagte linien på Falster tillige med Gedserbanen og de tilhørende havneanlæg.

Fra den 1. januar 1893 blev al jernbanetrafik på Falster bestridt af DSB. Først med likvidationen af LFJS i 1954 blev ejendomsretten over Orehoved-Nykøbing-strækningen ændret, idet den den 1. juli dette år overgik til DSB.

Banen under statsdrift

I tidens løb er baneanlæggene undergået stadige forandringer, og mange begebenheder har ændret deres samfundsmæssige placering.

Den 1. oktober 1903 åbnedes færgeoverfarten mellem Gedser og Warnemünde, og der var derved skabt muligheder for en stærkt øget gennemgående trafik, en mulighed, der også udnyttedes, bl. a. ved indsættelse af direkte vogne København-Berlin allerede fra 1904 og senere også København-Hamburg. Ruten trafikeredes af fire færger, to tyske og to danske.

Den 26. oktober 1908 kørte K 530 gennem storstopperen på Orehoved Havn, fortsatte gennem bolværket og havnede i færgehavnens vand. Ingen kom heldigvis noget til, og maskinen blev ved hjælp af Orlogsværftets flydekran hævet og blev repareret.

Lokoføreren erhvervede sig ved denne lejlighed tilnavnet »Dykkeren«.

Storstrømsbroen indviedes den 26. september 1937. Forud herfor var naturligvis foretaget store byggearbejder, såvel på Sjælland-Masnedø som på Falster, byggearbejder, der fuldstændig ændrede banens linieføring fra et stykke nord for Nørre-Alslev og nord derfor. Den gamle Orehoved station med tilhørende havneanlæg for færgetrafik blev nedlagt og erstattet af en ny Orehoved station få hundrede meter fra Storstrømsbroen. Det gamle trinbræt Nyskole, der var blevet oprettet mellem Nørre-Alslev og Orehoved gamle station ved landevejen til Guldborg, blev samtidig nedlagt. Endnu kan den gamle banes linieføring tydelig følges gennem terrænet, ligesom dens forgrening i Alslev Skov fra den nye bane let kan ses fra toget under forbikørsel.

Den anden Verdenskrig skabte som bekendt politiske problemer for Gedser-Warnemünde overfarten, idet denne rute derefter ikke var en transitforbindelse til Vesteuropa som tidligere. De internationale forbindelser fra Skandinavien måtte derfor ledes over Store Bælt, en både langsommelig og bela-

stende fremgangsmåde for den i forvejen hårdt trængte overfart. Tanken om en ny forbindelse over Sydbanen dukkede derfor op, og som en nogenlunde hurtigt gennemført løsning valgtes at åbne en rute over Gedser-Grossenbrode. Den åbnedes den 15. juli 1951. Den hastigt øgede biltrafik var også medvirkende til den nye rutes etablering.

Gedser-Grossenbrode overfarten var kun en nødløsning. Efter over hundrede års venten lykkedes det endelig den 14. maj 1963 at få indviet »Fugleflugtslinien« over Rødby Færge-Puttgården. Forud herfor var bygget en ny jernbane mellem Nykøbing og Rødby Færge, en ny bro var lavet over Guldborgsund, Nykøbing havde fået ny banegård og hele Lolland-Falster var blevet fjernstyret. Herom er der skrevet utallige skrifter de sidste 10 år, hvorfor der her ikke skal nævnes mere.

I dag, hvor den falsterske strækning

befinder sig i sit jubilæumsår, er banens betydning så stor som aldrig før. Der foregår en stadig mere og mere intensiv toggang, som kun kan klares uden dobbeltspor på grund af et effektivt fjernstyringsanlæg, der betjenes fra Nykøbing Falster og som tillader samtidig indkørsel af to tog med modsat køreretning på krydsningsstationerne. Orehoved er nedsat til trinbræt i ekspeditionsrække, mens Tingsted helt er slettet af publikumskøreplanen, men i sikkerhedsmæssig henseende er fjernstyret krydsningsstation.

Som et lille kuriosum kan nævnes, at der stadig langs med Lollandbanens skinner kan findes de gamle milepæle, sten der angiver afstanden i »Miil« fra Orehoved Færgesund.

Tilbage er kun at ønske til lykke med de 100 år og håbe på, at banen vil leve i endnu 100 år.

-tl-

Sag nr. Indhold

- 1: 1898-1901. Tiden før banens åbning, eneretsbevilling, ekspropriationer, erstatninger. Stationsbygninger, perroner, vandforsyning, drejeskiver, vandsyn, anskaffelse af materiel m. v.
- 1a: Målebog.
- 1b: Nivellement, profilbog, opmåling.
- 1c: 1896-1900. Oversigtskort og tegninger til stationsbygninger og drejeskiver.
- 2: 1919-1967. Vedtægter, aftaler om driftsfællesskab med RGGJ, anmeldelse til aktieselskabsregisteret, indstilling af banens drift.
- 3-4: To pakker om aktionærer og korrespondance.
- 5-9: Generalforsamlinger og forhandlingsprotokoller.
- 10-13: Journaler over bestyrelse, udg. korrespondance.
- 14-15: Korrespondance 1932-1942 og 1920-1942.
- 16: Sparekommission, Danske Privatbaners Fællesrepræsentation, arbejdsgiverforening.
- 17-20: To kopibøger over driftsbestyr. udg. korrespon. 1913-1918 og 1924-1926, to pakker do. 1940-61 og 1962-68.
- 21-22: Journalsager 1940-68.
- 23-26: Skrivelser til DSB 1932-66 og andre.
- 27-32: Indgåene journalsager og skrivelser fra DSB 1932-1943.
- 33: Register.
- 37-37: Protokoller over forhand. med personalet, personaleakter m. v. NB. Personaleakter er ikke almindeligt tilgængelige i 100 år efter pågældendes fødsel.
- 38: Erhvervelse og afståelse af fast ejendom.
- 39: Omh. spor, signaler, telefonanlæg, over- og underføring, beplantning, dispositionsplan for Ebeltoft by 1952.
- 40: Sikring af ubevogtede vejkrøds.
- 41: Tegninger 1908-67, planer af spor og signaler, telefonanlæg, underføringer.

Hvor findes historiske oplysninger? II

Jernbaner i vore arkiver (II)

(fortsat fra side 216)

Sidste gang fortalte vi lidt om, hvad vi har af offentlige arkiver, og hvor vi finder disse.

Men hvilket materiale gemmer sig så i disse arkiver?

Lad os eksempelvis tage til Landsarkivet i Viborg, hvor vi finder arkivmateriale fra følgende privatbaner:

Ebeltoft-Trustrup
Kolding-Egtved
Kolding-Sydbaner
Kolding-Troldhede-Vejen
Mariager-Fårup-Viborg
Ringkøbing-Ørnholm-Holstebro
Silkeborg-Kjellerup-Rødkærsgade
Thisted-Fjerritslev
Vejle-Give
Vejle-Vandel-Grindsted
Ålborg Privatbaner
Århus-Hammel-Thorsø

Vi gør lige opmærksom på, at ikke alle baner findes i ordnet form, men

flere forefindes i den stand og form, hvori arkivmateriale er afleveret af pågældende baners likvidationsudvalg.

Det nævnte arkivmateriale er en sand guldrube for enhver, der dyrker jernbanehistorie, men også modelbyggere kan finde ting af interesse, f. eks. tegninger til rullende materiel, bygninger, sporplaner m. v.

Hvor omfattende materialet fra en enkelt bane kan være, må vi hellere igen vise med et eksempel. Vi vælger Ebeltoft-Trustrup Jernbane, hvis likvidationsudvalg den 12. november og 4. december 1968 afleverede en del af banens arkiv til Landsarkivet i Viborg. Resten blev overlagt det lokale »Ebeltoft byhistoriske Arkiv«.

Ønsker man derfor at studere Ebeltoft-Trustrup Jernbane til bunds, skal man altså søge både i Viborg og i Ebeltoft.

Tilbage til Viborg, hvor vi finder ETJ under arkivnummer x909, der omfatter ca. 120 bind og tykke pakker, nemlig:

RICA autodele

ROSENSGADE 28, 8000 ÅRHUS C TELEFON 06-13 14 33*

Specialforretningen med komplet lager
i Elco karrosseridele, skærme
lyddæmpersystemer samt NGK tændrør

Skænk vin - skænk glæde fra

Viborg VINHANDEL

Sct. Mathiasgade 34 . 8800 Viborg . Telefon (06) 62 78 08

Deres specialforretning i vin og spiritus

Fredericia

Det betaler sig at købe ind hos ...

E-K MARKED

Vesterbrogade 30 . Fredericia
Telefon 92 63 24

Besøg specialforretningen

indenfor radio, TV, båndoptagere samt radiotelefon

Vesterbrogade 46 – Fredericia
Telefon 92 05 18

Når det gælder sy- og strikkemaskiner går man til ...

Prinsessegade 35 . Fredericia
Telefon 92 58 06

VESTERBROS CAFETERIA

ved Henry Gadegård
Vesterbrogade 31 . Fredericia
Telefon 92 26 63

Pølser – Hotdogs – Små varme retter – is – sodavand – æbleskiver samt kaffe med brød – smørrebrød
Åbent fra kl. 8–24

Vi kører til ...

CHEVRON service

ved Erling Buhl
Vesterbrogade 54 . Fredericia
Telefon 92 25 41

benzin – olie – vask – smøring – autoudstyr – quick-service udføres

Vi kører til

TEXACO SERVICE

ved Einar Jensen
Vejlevej – Fredericia – Tlf. 92 58 48
Benzin, olie, vask, smøring samt autoudstyr – Quick-service udføres
Åbent kl. 7–23 – søndag kl. 8–23

Det moderigtige udvalg i KJOLER og BUKSEDRAGTER til alle aldre – så

KRAGs KJOLER

Vesterbrogade 46 . Fredericia
Telefon 92 12 53

Briller køber vi hos ...

BRILLE CENTRUM

Danmarksgade 20
7000 FREDERICIA-Tlf. (05)924630

Centret for moderne optik

ind til ...

CHEVRON service

ved Hardy Christensen
Egeskovvej 105 . Fredericia
Telefon 92 39 27

Benzin – Olie – Vask – Smøring
Alt i autotilbehør
Quick service udføres

NORGESGADES CAFETERIA

Norgesgade . Fredericia . Tlf. 92 37 39
Hver dag varm middagsret, lækker smørrebrød, grill-retter, bøf-sandwich, hot-dogs m. m. Altid frisklavet kaffe
NB. Vi åbner kl. 7.30

Vi handler i

MEJERIUDSALGET

ved R. Jensen
Vesterbrogade 44, Fredericia, tlf. 921035
Alt i 1. kl.s mejeriprodukter, kolonialvarer, øl, sodavand og tobaksvarer

Vær elegant og moderigtig klædt i tøj fra ...

ØRNTOFT

Damekonfektion – Kjoler
Vendersgade, Fredericia. Tlf. 92 61 31
(Sparekassens bygning)

Bliv kunde – bliv tilfreds – på gensyn

HOS LAJLAS GRILL

Danmarksgade 58 – Fredericia
Telefon 92 04 49
Grill-kyllinger – Forårsruller – Bøf-sandwich – Pølser – Hot-Dogs – Pommefrites m. m.

Den elegante og moderne frisure – så

Salon FLEUR

ved J. Drachmann
Kongensgade 57, Fredericia, tlf. 92 23 31
1. kl.s individuel behandling udføres

Ind til

ESSO SERVICE

ved E. Haudrum
Vejlevej – Fredericia – Tlf. 92 55 60
Benzin, olie, vask, smøring, autoreparationer samt Quick-service udføres
Undervognsrensning og -behandling

Vi kører til

CHEVRON SERVICE

ved mekaniker Hans Jørn Hermansen
Hjørnet af Treldevej/Ndr. Ringvej
Fredericia – Telefon 92 50 30
Benzin – olie – vask – smøring – autotilbehør – Quick-service udføres

Køb brød med hjem til kaffen fra ...

NIC. CHRISTENSEN

BAGERI OG CONDITORI
Danmarksgade 1 . Telefon 92 02 20
FILIAL:
Rahbecksvej 6 . Telf. 92 01 20

Hvorfor give mere, når De kan få høj kvalitet til lav pris ...

KH Fyringsolie

Telefon 92 67 60

F. D. VASK

Vendersgade 63 . Fredericia
Telefon 92 11 55
Nummeret for moderne tøjhygiejne
Såvel vask som kemisk rens og pres
NB. Vi henter og bringer gerne

Velkommen i ...

SVENDS BOLIGCENTER

Vejlevej 101, Fredericia. Tlf. 92 66 66
Kvalitetsmøbler og tæpper i stort udv.

Køb brød med hjem til kaffen

DOLSGAARDS EFTF.

ved Jacob Toft
Nørrebrogade 26 – Fredericia
Telefon 92 19 21
1. kl.s lækker brød og kager

Malerfirmaet

P. JENSEN & SØN

Norgesgade 14 - Fredericia. Tlf. 924626
Udfører arbejder for DSB

- 42: 1901-62, bygninger, installationer, ejendomsskyld, brandfors.
- 43-44: Køb, salg, ombygning og rep. af damploko og motorvogne og dieselloko.
- 45-51: Pakker med tegninger af rul. materiel, beskrivelse, instruktion, køb, salg, ombygning, kontrakter, anskaffelsespolitik, draisiner, troljer, skinnecykler, sne- og ballastpløve, statistik etc.
- 52: 1929-69. Faste ejendomme, modernisering, finansiering, anlægsarbejder.
- 53: Faste og flydende brændstoffer, blødgøringsmiddel til vand.
- 54: 1901-63. Køreplaner og takster.
- 55: Ordre og instruktioner for pers.
- 56: Samarbejde med andre baner, rederier, luftfartsselskaber, rejsebureauer, vognmænd osv.
- 57-63: Rabatter, særtog, skolerejser, militærbef., sidesporejere, større fragtkunder, postvæsen etc.
- 64: Driftsuheld og ulykker.
- 65: Rejsegodsforsikring, automater, reklame, togstatistik, evakueringsplan for Ebeltoft by.
- 66-67: Fragt- og busruter, banens fonds, kommunegaranti, kassekreditter og tilskud til driften.
- 68-70: Årsberetninger og driftsberetninger.
- 71: Diverse, forsikringer for ejendom og materiel.
- 72: Budgetter for banens drift 1932-1966.
- 73-118: Regnskabsbøger og pakker med regnskaber.

Af disse 118 numre består hovedparten af 6-8 cm tykke pakker. Materialet kan således synes uoverskueligt, men Landsarkivets sortering af stoffet gør det i praksis forholdsvis let at finde et bestemt emne. Det uoverskuelige opstår først, hvis man vil have flere ting belyst samtidig.

De øvrige baner er opdelt på lignende vis. Arkivmaterialet kan dog være mere eller mindre omfattende end nævnt for ETJ.

Som opdelingen er i Viborg, er den i vore øvrige arkiver, grundig og saglig og med respekt for det forgangne.

Af ovennævnte fremstilling kan man let få det indtryk, at man kan finde alt i vore arkiver, men dette er desværre ingenlunde tilfældet. Mange nedlagte baner har ikke kendt deres lovmæssige afleveringspligt, meget materiale er gået til grunde ved ildsvåde, oversvømmelse af kældre og ikke mindst uforstand.

Og her kommer vi til den betydning vore forskellige jernbaneklubber har. Uden disses medvirken ville utvivlsomt yderligere en mængde værdifuldt materiale være gået tabt.

Sammenholder vi det materiale, der opbevares i vore arkiver med det, der

findes i vore klubber, er vi som helhed godt dækket ind. Dette til gavn for den forskningsinteresserede.

Klubbernes samlinger håber vi at kunne vende tilbage til ved en senere lejlighed.

Det kgl. Bibliotek

Det kan samtidig oplyses for interesserede, om bibliotekets læsesal, Christians Brygge 8, København K, åben september-april kl. 9.00-21.00 og maj-august kl. 9.00-19.00. Her findes alt i udkommet jernbanelitteratur. På telefon (01) 15 99 78 kan man i tiden kl. 9.00-12.00 bestille, det man ønsker at læse, og fra kl. 13.00 er det ønskede fremme på læsesalen.

J. B. Dyrkilde.

Kampen for en ny Hadsund-bro

Den 31. marts 1969 blev privatbanen Randers-Hadsund nedlagt og kort efter blev sporene pillet op.

Få år forinden var Randers-Hadsund Jernbane, RHJ, mellem de baner, der var på tale til et moderniseringslån til anskaffelse af nye moderne lynettetog, og fremtiden tegnede i det hele taget lys for privatbanen.

Men mørke skyer kom hurtigt frem i horisonten. Banens skæbne blev den kombinerede vej- og jernbanebro over Mariager Fjord ved Hadsund, der stammer fra 1904. Denne bro var i mange år en flaskehals for trafikens afvikling, idet den skulle spærres for vejtrafik ved togs passage. En ny bro blev udbudt i licitation, men blev ikke realiseret, da man pludselig ikke kunne enes om, hvorvidt der skulle være jernbanespor derpå eller ikke. Det var omkring 1960.

I midten af tresserne rejstes spørgsmålet igen, og da Ålborg-Hadsund Jernbanes nedlæggelse blev besluttet til at finde sted den 31. marts 1969, enedes man om at bygge en ny bro uden spor

og samtidig med AHJ nedlægge RHJ.

Den 1. august i år skulle den nye bro, for hvilken der er udarbejdet detailtegninger, være udbudt i licitation. Den stigende trafik, der de sidste år har gjort broen fra en flaskehals til et nåleøje med ofte store kødannelser og ventetider til følge for den kørende trafik, gør i allerhøjeste grad en snarlig løsning påkrævet.

Men riget fattes penge, og Per Hækerups sidste sparebuket har også truet med at ramme broprojektet, hvis ellers forlydenderne taler sandt. En risiko for at få udsat byggeriet endnu en gang på ubestemt tid har fået kedlen til at koge over. Hadsund og omegns befolkning har nu mistet tålmodigheden, og foranlediget af formanden for byens erhvervsråds forretningsudvalg er der udarbejdet en protestskrivelse, som man forsøger at få hele befolkningen til at skrive under på. Den vil derefter blive tilsendt trafikminister Jens Kampmann. Tilbage er så kun håbet om, at han er den rigtige til at sætte gang i brobyggeriet.

Vi kører til

HERNING AUTOVÆKSTED
ved mekaniker Tommy Bonne
Fonnesbechsgade 16, Herning
Telefon 12 83 35

1. kl.s autoreparationer udføres på alle vognmærker

**husholdningsgas
autogas
industrigas**

8220 BRABRAND . TELEFON (06) 26 04 00
LØGSTØR - VEJEN - ODENSE - NÆSTVED

Fredericia

Det store udvalg i kjoler, bluser og nederdele finder man hos

ELSE'S KJOLER

Vesterbrogade 48 . Fredericia

Telefon 92 21 43

Kvalitetsvarer til absolutte bundpriser

NY FRISØR – NY STIL – –

Damesalonen i Vendersgade

ved Ulla Haugshøj

Vendersgade 16 – Fredericia

Telefon 92 05 56

Erritsø

IND TIL ...

Vejle

De får bedre kvaliteter og mere for pengene, når De handler hos ...

TÆPPE-MESSEN

Vedelsgade 83 – Vejle – Tlf. 82 07 35

Specialforretningen med det store udvalg – Parkering ved døren

Vi handler hos ...

Slagter BENT LARSEN

Mægaards eftf.

Søndergade 27 – Vejle – Tlf. 82 27 00

Altid 1. kl.s kød og flæsk samt hjemmelavet pålæg

Ind til ...

INDBO

HVASS" eftf.

Grønnegade 12 – Vejle – Tlf. 82 02 71

Ure til

den rigtige pris
køber man hos
Urmager Friis

URMAGER FRIIS

Tønnesgade 4 . Vejle . Telf. 82 65 01

Den elegante og moderne hårpleje – så gå til ...

PERFEKT damesalon

ved Mette Holm

Nørrebrogade 26 . Vejle . Telf. 82 08 98

1. kl.s individuel behandling udføres

Vejle

FORLOVELSESRINGE

klip annoncen ud –
den er guld værd hos

– DERS PERSONLIGE SMYKKE
specielt designed til Dem med sjældne
og spændende ædelstene
– også REPARATIONER

Stedet for moderne hårpleje

Salon MADEMOISELLE

ved Anna Schmidt

Skovgade 25 – Toftebo – Tlf. 82 53 63

Speciale: Hårtoppe og parykker

Vi kører til ...

MOBIL SERVICE

ved K. Nørgaard

Gormsgade 1 – Vejle – Tlf. 82 72 15

Benzin – olie – vask – smøring – quick-service udføres

NB. Specialtilbud i autoudstyr – dæk og batterier

Vejle SERVICE-UDLEJNING

ved Finn Bjerg

Ibæk Strandvej 1 – Vejle – Tlf. 82 12 96

Alt i borde, stole, bestik, glas, skåle, fade, porcelæn, stofduge og servietter
Ring og spørg – det er billigere end De tror

Det store udvalg i PIGE- og BABYTØJ
finder man i specialforretningen

»BAMBINO«

Gormsgade 2 – Vejle – Tlf. 82 75 61

Åben hverdage 9–17,30 – Fredag 9–20
Lørdag 9–12

Horsens

Byens største specialforretning
i autoudstyr ...

AUTOUDSTYR – RESERVEDELE

Vestergade 99 . Horsens . Telf. 62 02 27

Ved aflevering af denne annonce
yder vi rabat til etatens folk

Horsens

Forkort rejsen
med en lommeroman fra ...

MÆLKETORVETS KIOSK

ved Kirsten Gønge Nielsen

Smedegade 3 . Horsens . Telf. 62 39 08

Aviser – uge- og månedsblade

NB. Nu åben hver søn- og helligdag

Også De bør have konto i

H O R S E N S

Tag frisk brød med hjem fra ...

Runddelens Brød- og Konfektur

Fr. Bajersgade 1 . Horsens . Tlf. 62 63 12

Dessert-is leveres på bestilling

Åbent fra kl. 6.30–21.00 – også søndag

Stedet for moderne hårpleje ...

Salon CHANEL

ved Aase Lund Pedersen

Søndergade 49, 1. sal . Horsens

Alt indenfor sidste nye frisurer samt toppe

Telf. 62 38 40

TAXI – Telefon 62 32 19

LILLEBILSTATIONEN

ved Aa. Nielsen

Vimmelskafte 1 – Horsens

Såvel by- som landture

GRØNNEGÅDE SMØRREBRØD

ved kok Jørgen Pless

Grønnegade 3 – Horsens – Tlf. 62 69 00

Frokostpakker, selskabssmørrebrød

anretninger – Spec.: Hver dag en dejlig
hjemmelavet varm middagsret

Vi handler i ...

VESTERPORTS MEJERIUDSALG

ved Cai Olsen ..

Løvenørnsgade 44, Horsens. Tlf. 623350

Altid 1. kl.s mejeriprodukter, øl og
vand samt kolonialvarer

Men det er vel bedre, og måske lidt billigere, at bygge luftkasteller over Store Bælt og Øresund end at bygge en lille bro over Mariager Fjord. At sidstnævnte i dag koster omkring 40 mill. kroner, hvor den for 12 år siden kunne laves for omkring 6 mill. kroner, gør ikke projektet nemmere at realisere.

-tl-

INTERMEZZO

Hurtig hjælp

Englands berømteste tog, Den flyvende Skotte, for tordnende gennem natten, mil efter mil uden ophold, og overholdt den stramme køreplan på sekunder.

Pludselig hvinede bremserne, så hjulene næsten slog gnister på skinnerne, og personalet kom løbende gennem vognene for at finde, hvem der havde trukket i nødbremsen. Forskrækkede passagerer stak hovederne ud af sovekabinerne og spurgte, hvad der var sket.

Endelig nåede personalet frem til den rigtige kupé, hvor de blev modtaget af en venligt smilende dame:

- Tak skal De have, fordi De kommer så hurtigt. Men De behøvede da ikke at standse hele toget for min skyld. Jeg ville bare gerne have en kop te. Med to stykker sukker, tak.

FOTOHOBBY

Kameraet - statussymbol eller værktøj? Lidt om de betragtninger, man bør gøre sig før kamerakøb

Der er tradition for, at salget af kameraer og tilbehør stiger med foråret og konfirmationsfesterne som inspirationskilde. Dels er et fotografiapparat en kærkommen gave, dels vil man gerne selv stå godt rustet til den kommende sommerferie for at kunne fastholde rejseoplevelserne. Spørgsmålet er så blot: hvilket apparat skal jeg vælge - og til hvilken pris?

Det vil være naturligt at antage at det dyreste apparat også må være det bedste, men det må være endnu mere nærliggende først over for sig selv at fastslå, om apparatet skal være statussymbol, eller om det skal være et godt stykke værktøj i hånden på en fotointeresseret amatør.

Fotohandlerne hjælper Dem naturligvis gerne med at finde frem til netop det kamera, der vil passe til Deres behov, men for at give Dem en lille forhåndsorientering om, hvad der i øjeblikket findes på markedet af materiel, hvad det koster, og hvilke muligheder der er inden for de forskellige motivkategorier, vil vi her fortælle lidt om disse ting.

Over 80% af alle billeder er feriebilder, men mange af disse er ikke så gode at de giver fotografen eller de senere tilskuere den fulde glæde, og grunden er som oftest den, at brugeren ikke magter et indviklet og kompliceret udstyr. Til feriefotografering bør man derfor vælge et automatisk kamera, således at fotografen helt og fuldt kan hellige sig motivet.

Fuldautomatiske kameraer kan købes til priser fra 200-2000 kr. De fleste af disse kameraer er udstyret med elektronisk lysmåler, som sørger for den rigtige eksponering til enhver tid. På nogle modeller træder en blitz hjælpende til, hvis der er for lidt naturligt lys til en vellykket optagelse. I andre dukker en rød pil op i søgeren for at advare fotografen mod for ringe lysforhold. Disse fuldautomatiske kameraer, hvoraf flere også kan betjenes manuelt, dækker vel nok de fleste amatørers behov. Blot er det måske bedst at understrege, at fotografiapparater i den helt billige gruppe nærmest må sammenlignes med gamle dages boxkameraer. De kan tage udmærkede billeder under gunstige lysforhold, men...

Om feriefotografering i øvrigt, er det således, at man ved landskabsfotografering skal huske at få forgrund i motivet, hvad enten man vælger en person, en gren eller en bygning. Man skal slet ikke være så bange for at få personer med på billederne, når det blot kan gøres naturligt: Tante Olga skal ikke placeres med ryggen til Eiffeltårnet, men gerne stående og se mod tårnet. Det er ligeledes klogt at have kameraet skudklart, når De slentrer rundt. Afstanden stilles på fem meter og kameraet på automatik, hvis det er automatisk, ellers tid og blænde efter belysningsmåleren. Med nogen øvelse vil De være i stand til at »skyde fra hoften«, hvilket kan være en stor fordel, når optagelse af personer kan give anledning til forstyrrelser.

Kolding

Det store udvalg i
MODERNE STOFFER samt
STOFRESTER finder man i...

STOFMAGASINET

Tøndervej 62 . Kolding . Tlf. 52 63 50

ind til ...

ESSO Taverna og servicestation

ved Tage Olesen

Haderslevvej 211 . Kolding . Tlf. 52 10 65

Benzin - olie - vask - smøring
- autoudstyr - Quick service
samt auroreparationer udføres

Vi kører til

CHEVRON SERVICE

ved P. A. Pedersen

Ndr. Ringvej 37, Kolding. Tlf. 52 71 04

Benzin - Olie - Vask - Smøring -

Quick-service.

NB. Vi har nu også Auto-Gas

Når det gælder kontormaskiner
tilbehør og service - så ring til

KLITGÅRDS KONTORTEKNIK

Agtrupvej 93 - Kolding - Tlf. 53 04 93

Reparationer samt hovedrensning udføres på alle typer

Hvis De vil være velfriseret -
så gå til

SALON HANNE

Lykkegårdsvej 51 - Kolding

Telefon 53 02 20

Alt indenfor moderne hårpleje

Spec.: Toppe samt parykker

Fodspecialist

KIS SØRENSEN

Rendebanen 14, 1. sal - Kolding

Telefon 52 94 51

Garanti for omhyggelig og smertefri
behandling

Vor leverandør er ...

LOTHAR LEVISON

ved M. Mindested Andersen

Jernbanegade 13 . Kolding

Telefon 52 73 55

Årstidens blomster - buketter
samt dekorationer

BECH & NIELSEN

Tømremester

Maskin- og bygningsnedkeri

Sdr. Ringvej 40 - Kolding

Telefon 52 50 05

Spec.: Gulvafslibning

Ålborg

MEJERIUDSALGET

ved Kurt Kornbech
Boulevarden 44 . Ålborg . Tlf. 12 53 97
1. kl.s mejeriprodukter og kolonial
En gros

NORVIN & LARSEN

Entreprenører
Entreprenørgården
Guldbæk pr. Godthåb
Telefon (08) 38 52 55
udfører arbejde for DSB

Ind til

SERVICENTER

ved Ib Simonsen
Jyllandsgade 22 - Ålborg - Tlf. 13 90 50
Stort udvalg i autoudstyr
Quick-service udføres
NB. Autoudlejning af nye Volvo - WW
samt Pick-up

Skal De bygge nyt - omforandre
- så ...

MASKINSNEDKERI OG LISTEFABRIK

ved Eyvind Knudsen
Snedkergården . Absalonsgade 30
Ålborg . Telefon 12 04 34
Detailsalg af plader - høvlet træ
samt lister. Detail og en gros

Vi træffes kl. 9.00-17.00
undtagen lørdag

TANDTEKNIK PÅHLMAN HAFSTRØM

Algade 11 . Ålborg . Tlf. 13 23 02

Blomsterforretningen »Liljen«

ved Y. Otkjær og L. Hansen
Kastetvej 101 - Ålborg - Tlf. 12 79 40
Alt i årstidens blomster buketter samt
kranse og dekorationer
Spec.: Stort udv. i håndmalet porcelæn

Vi handler hos

BITTES KOLONIAL

Øster Sundbyvej 12 - Vejgaard
Telefon 13 78 95
1. kl.s kolonial, konserves, vine
spirituosa samt tobaksvarer
NB. Prøv vor ekstrafine KAFFE

Gugvejens SMØRREBRØD

Gugvej 81 - Ålborg - Tlf. 12 73 99
Daglig smørrebrød, selskabssmørrebrød
samt Grill-specialiteter
Åben fra kl. 9-24 alle ugens dage
NB. Smørrebrød bringes overalt uden
udgift for Dem på ordrer over kr. 30,-

Lad os forfatte Deres festsang ...

GLENDALE

Jernbanegade 21 . Ålborg
Telefon 16 01 72
Duplikering af enhver art fra dag til dag
- også på elektrostencil

Moderne design i GULD og SØLV

GULDGRUBEN

Juvelerer og guldsmede
Lotte og Poul Böttcher
Jomfru Anegade 12, Ålborg Tlf. 12 31 46

Skalborg

TANDLÆGER

ELLEN og JØRGEN THOLSTRUP

Lindborgvej 91, Skalborg. Tlf. 182270
(Bonderupgård)
Konsultation: Kl. 9-17, lørdag kl. 10-12

Vi kører til ...

MOBIL service

K. E. Berg
Hobrovej v. Skalborg Kro . Tlf. 18 08 20
benzin - olie - vask - smøring samt
stort udvalg i autoudstyr
Quick-service udføres - Åbent kl. 7-22

Nørresundby

Det store udvalg i

VINE OG SPIRITUOSA

finder De i specialforretningen
NØRRESUNDBY
VINHANDEL
Vestergade 5 - 9400 Nørresundby
Telefon (08) 17 03 01

Vi kører til

J. T. AUTOLAKERING

Kongensgade 4 - Nørresundby
Telefon 17 46 72
Såvel reparationer som hellak udføres
med faglig garanti
Spec.: Undervognsbehandling

Nørresundby

Vi anbefaler det nye EL-firma

O. ESPENSEN

aut. installatør
Thistedvej 54, Nørresundby, tlf. 17 47 04
Alle former for EL-arbejde udføres

Stedet for moderne hårpleje

SALON LOTTE

ved Karin Borregaard
Østergade 45, Nørresundby. Tlf. 173550
1. kl.s individuel behandling udføres

Hjørring

Vi handler i

DET BLAA HJØRNE

Jernbanegade 27, Hjørring. Tlf. 92 06 20
Kolonial - vin - tobak - konserves
Bedst og billigst

BLYRUDER, TERMORUDER samt
BILLEDINDRAMNING - så gå til ...

GLARMESTER LARSEN

Jernbanegade 13, Hjørring . Tlf. 92 44 34
Såvel nybyg som reparationer udføres

Følg »GULF-strømmen« til

GULF SERVICE

ved N. J. Godskesen
Hirtshalsvej - Hjørring - Tlf. 92 39 35
Benzin - Olie - Vask - Smøring -
Autoudstyr - Quick-service udføres

Sindal

- tøj til far og søn ...

ARKNÆS

Nørregade 3 . Sindal . Tlf. 93 53 35
Det førende udvalg i herrekonfektion,
lingeri samt drengetøj

Frederikshavn

Det førende udvalg
i BLUSER og NEDERDELE
samt TRICOTAGE og METERVERARER
finder man hos ...

OLE AAGAARD

Laurits Larsens Eftf.
På Strøget . Frederikshavn . Tlf. 42 20 65

Det stærkeste lys bestemmer.

Det er blevet almindeligt at bruge blitzlys som hjælpemiddel selv ved optagelser i solskin. Fotograferer man f. eks. i haven, vil nogle af personerne sidde i skyggen. Her kommer blitzen ind i billedet, men også i gråvejrs kan der være grund til at bruge blitz – eller flashlys. En god gylden regel for blitzoptagelser siges, at det stærkeste lys bestemmer eksponeringen. Viser lysmåleren f. eks. bl. 8 1/30 sek. i dagslyset og blitztabelen angiver 3 m bl. 5,6 1/30 sek. vil dagslysmålingen være gældende. Skal man fotografere en person på 1½ m afstand, og viser lysmåleren stadig bl. 8 1/30 sek., medens blitztabelen ved 1½ m siger bl. 11 1/30 sek., vil blitzens tal være angivende.

De fleste kameraer har enten fast monteret blitzanordning eller tilslutningsmulighed for flash eller blitz. Om man vil vælge at anskaffe sig flash til omkring 99 kr. (batteridreven) eller 325 kr. (oplades på lysnettet), eller vil klare sig med blitzpærer, er et økonomisk anliggende. Der kan immervæk brændes nogle blitzpærer af for 325 kr.

Næroptagelser

Næroptagelser er en interessant side af fotograferingen, men de fleste kameraers optik, giver ikke mulighed for at komme tættere på end en meter, og det er ikke nok, når det gælder optagelsen af en blomst, et insekt, et frimærke eller lignende. Til den slags optagelser vil det være muligt og nødvendigt at anskaffe en nærlinse til at skrue foran objektivet. Disse linser koster ca. 1 kr. pr. cm afstand og kan monteres på de fleste modeller, men det er klogt at tage apparatet med til fotohandleren, så han kan hjælpe Dem med at finde den nærlinse der netop passer til Deres kamera.

Det er vigtigt ved sådanne optagelser, at afstanden holdes nøjagtigt, hvorfor det må anbefales at benytte stativ. Nærlinserne giver ingen ændring af belysningstiden eller indstilling.

Er dyrebillede sagen, bør De vælge et spejlreflekskamera og endda helst et enøjet (ESR). Disse systemkameraer kan fås for 1100–2800 kr. Hertil kommer så telelinse 200–1200 mm fra kr. 500. Priserne varierer noget. *Minolta SRT 101* kamerahus koster f. eks. 1260 kr., en original telelinse 300 mm 4,5 1970 kr. Det kan gøres billigere med en *Chinon* fleks telelinse til ca. 900 kr. eller 200 mm 2,5 plus to telekonvertere, hvilket giver 400 mm 5,6 til ca. 780 kr.

Det er mange penge, men så er De

Ny sort/hvid film **Agfapan** ...professionelt resultat

også dækket ind. Et kamera i denne prisklasse har i dag måling gennem objektivet (TTL), og lysmåleren er koblet til både blænder, lukker samt indstilling af filmfølsomheden. Spaltelukeren tillader eksponeringer fra 1-1/1000 sek., og der er naturligvis synkronisering for blitz og flash, ligesom der findes ca. 120 tilbehørsdele og udskiftelige objektiver. Men ud i så voldsomme indkøb bør De absolut tage en fagmand med på råd.

Når De har udstyret i orden, lader De kameraet op med en high-speed film, indstiller lukkertid og placerer Dem i skjul i en afstand af 20–50 m fra det udsete mål. Har De den fornødne tålmodighed, venter der Dem ubetalelige oplevelser. De bedste dyrebillede fås gerne i sidelys eller med lyset ind forfra. Det gælder både farvedias, men især også for sort/hvide billeder.

Portrætfotos

Portrætfotografering er en krævende opgave, der kan løses på forskellig måde: med én eller flere lamper, med blitz eller med forhåndenværende dagslys.

Om portrætfotografering siger en tommelfingerregel, at afstanden fra kamera til det forreste af personen skal være mindst ti gange dybden af moti-

Alt til FOTO - KINO
samt TILBEHØR . . .

ALLÉ-FOTO

ved Gert Tranholm

Allégade 29 . Horsens . Tlf. 62 18 01
Atelier samt fotohandel

Alt i fototilbehør, albums, apparater,
blitz, film, lydånd, kassetter og spoler

SVENDS FOTO

Haderslevvej 75 . Kolding . Tlf. 52 48 11
NB. Vi fotograferer stadig til Deres
fester. Husk! God parkeringsplads
ved forretningen

Frederikshavn

ESSO servicenter

ved V. Christensen

Søndergade 3, Frederikshavn, tlf. 421604

Benzin – Olie – Vask – Smøring

Quick-Service – Alt i auto-udstyr

TØJ til far og søn – så gå til

Telefon 42 07 99

Danmarksgade 77 . Frederikshavn

En forretning med liv i . . .

AKVARIE HULEN

ved John Petersen

Søndergade 80 . Frederikshavn

Telefon 42 50 23

Stort udvalg i fugle, sjældne fisk
samt kæledyr

vet, som måles fra næsetip til øre, hvilket vil sige, at på en voksen giver det ca. 15 cm. Afstanden kamera/motiv skal altså være mindst 150 cm for ikke at få næsen for stor og ørerne for små. Med et kamera med normalobjektiv og 150 cm afstand, vil ansigtet kun fylde en tiendedel af billedfeltet. For at opnå at ansigtet fylder to tredjedele af billedet, må man foretrække et kamera med udskiftelig optik og en telelinse på f. eks. 135 mm.

Baggrunden har stor betydning. Vælg en rolig neutral, som ikke distraherer. Det er jo ansigtet der er det egentlige motiv. I mangel af en diskret baggrund kan modellen flytte længst mulig ud fra væggen og fotograferes med stor blændeåbning, så slører man baggrunden.

Alle kameraer kan stort set benyttes til portrætoptagelser, men i det ovenstående er tænkt på spejlreflekskameraer til ca. 1100 kr. med en telelinse på 135 mm som koster omkring 400 kr.

Knud Sidal.

FRA KLUBBERNE

Bridgemesterskaber

Så nåede vi igennem bridgesæsonen med afvikling af danske jernbanemesterskaber, der fandt sted i Århus den 14. maj 1972.

Det blev et vellykket arrangement, som klappede i et og alt.

Randers

RANDERS

BEGRAVELSESFORRETNING A/S

Markedsgade 38 (Hj. af Hobrovej)
Vi hjælper og vejleder Dem og ordner alt vedrørende begravelser og ligbrænding. Kørsel med rustvogn i ind- og udland

Telefon 43 29 27

Uden for kontor tid: Telf. (06) 43 29 26
Forretningsfører B. Lauge Christensen

Vær prisbevidst - tank op hos

UNO-X

ved N. E. Mikkelsen

Mariagervej 135, Randers. Tlf. 42 45 51
Benzin - olie - autoudstyr - autogummi
NB. Alle dækmærker føres -
Quick-service udføres

Følg GULFSTRØMMEN til

GULF SERVICE

ved R. Sollok Mortensen

Strømmen 20 A, Randers. Tlf. 42 30 04
Benzin - Olieskift - Smøring
Autoudstyr - Quick-vask
Autoreparationer udføres

Ind til

ESSO SERVICENTER

ved Kurt Jørgensen

Århusvej 96 - Randers - Tlf. 42 32 63
Benzin - olie - vask - smøring - auto-
udstyr - Quick-service udføres - Selv-
vask i automat eller egne båse

FLEMMINGS

CYKEL- OG KNALLERTSERVICE

Hadsundvej 6 . Randers . Tlf. 42 52 74
De førende mærker
i cykler og knallerter
1. kl.s reparationer udføres

MODERNE & STILBELYSNING

køber man hos

SMITH LARSENS EFTF. I/S

Snaregade 4 - Randers
Telefon 42 01 67

Når det gælder EL-INSTALLATIONER -
så ringer vi til ...

A. P. RASMUSSENS EFTF.

ved Mogens Andersen

Nyvangsvej 18 - Randers - Tlf. 42 06 67
Alt el-arbejde udføres, såvel nyt som
reparation

Den personlige gave finder De hos ...

EIGIL NØHR GULD - JUVELER

Rådhusørvet 6, Randers. Tlf. 43 33 10
NB. Håndarbejde fremstillet på eget
værksted

Vi anbefaler et besøg på den
nyrestaurerede

D S B RESTAURANT

Randers

Et hurtigt spisested i hyggelige
omgivelser

Ny vært: Haubarth Johansen

Jernbanens vognmand

M. O. MARKUSSENS EFTF.

ved Knud Thomsen

Godsekspeditionen - Randers
Telefon 42 05 80

Slagtermester FRANK

(Hans Rasmussens Eftf.)

Adelgade 6 - Randers - Tlf. 42 21 06

1. kl.s kød, flæsk samt pålægsvarer
NB. Husk vor hjemmelavede grå pølser

MODE - SNIT - KVALITET

..... så gå til

SALON METHEA

ved Aase Niebuhr

Søren Møllersgade 9 B - Randers
Telefon 42 23 08

Vort speciale: Hårtoppe - Fletninger
samt parykker

Forkort rejsen med en lommeroman fra

VESTERGADES KIOSK

Vestergade 8 - Randers - Tlf. 42 13 82

Aviser - uge- og månedsblade - lomme-
romaner - papirartikler

HADSUNDVEJENS BLOMSTERGARTNERI

Hadsundvej - Randers

Telefon 42 51 41

J. VALBJØRN

KOLONIAL - VINE - DELIKATESSE

Vestergade 68 . Vesterport . Randers

Telefon 42 38 99

Hent ideer - og få dem realiseret i

SYSTEMEN

ved Astrid Willumsen

V. Kirkestræde 14, Randers. Tlf. 433017

Alt i omforandring - læg ind - læg ud
- læg op - læg ned - skindarbejde -
knapper og knaphuller

Langå

TANDLÆGERNE

HELLE og PER GÖTZSCHE

Bredgade 2 . Langå . Telf. 46 15 25

SPAREKASSEN FOR LANGÅA OG OMEGN

Bredgade - Telefon (06) 46 13 22

Mandag-Onsdag 9,30-15,30

Torsdag og fredag 9,30-15 og 16-17,30

Filialer: Stevnstrup-Torup

Hobro

BRILLER

Specialforretning - Synsprøve
Leverandør til alle sygekasser

HOLST OPTIK

Adelgade 57 . Hobro . Telf. 52 19 05

Vi kører til

MOBIL SERVICE

ved Peter Møller Pedersen

Brogade 61 - Hobro - Telefon 52 07 20

Smøring - Quick-service - Pladearbejde
Autoreparationer

UDSTYR - GARDINER -

DAMEKONFEKTION - så

LELEUR's EFTF.

ved Keith Jensen

Adelgade 21 . Hobro . Telf. 52 01 31

Vær prisbevidst - Køb til

UNO-X

ved Kr. Krogh

Skivevej 28 - Hobro - Telefon 52 19 42

Benzin - Olie - Vask - Smøring
Reparationer

Viborg

Ind til

ESSO BORGVOLD

ved Jens Erik Ager

Randersvej - Viborg - Tlf. 62 30 90

Benzin, olie, vask, smøring, autoudstyr

Autoreparationer udføres med faglig
garanti

Gå til fagmanden

Vejleveys Plæneklipperservice

Vejlevej 4 - Viborg - Telf. 63 83 93

Nyt værksted med alle moderne hjæl-
pemidler. Salg og service samt repara-
tioner af alle førende mærker udføres
inden for 8 dage. Vi henter og bringer

Turneringslederen, Bent Smidt, havde tilrettelagt turneringen, som omfattede 52 spil, spillet af 28 deltagere, der kæmpede om de af forbundet udsatte plaquetter i henholdsvis guld, sølv og bronze samt præmier indkøbt i forhold til deltagerantallet, nemlig fem præmier.

Anden runde tog sin begyndelse kl. 13.30, og var færdigspillet kl. ca. 18.00, hvorefter Bent Smidt, Børge Rasmussen, C. Gjesager og H. Nielsen tog sig af udregningerne. Vi siger tak for den storartede hjælp, der var medvirkende til, at de, der skulle med toget kom rettidigt af sted.

Kl. 18.15 kunne sekretæren for kulturel afdeling, Arne Rennison, uddele mesterskabsplaquetterne, og det må lige tilføjes, at Århus var ugæstfri nok til at sætte sig på de tre første pladser. Den unge Århus-klub har bevist, at der er stor interesse for det ædle spil, og vi håber, at der ud over hele landet må blive oprettet flere bridgeklubber i den kommende sæson.

Bridgesektionen siger ledere og spillere tak for en dejlig sæson, og vi håber på fornyet tilgang til efteråret, når den nye sæson begynder.

Der bliver sendt program over 1972-73, hvor der blandt andet er store ting som Nordiske Jernbane Mesterskaber, Danske Mesterskaber samt et par træningsturneringer, som vi havde vældig succes med i afvigte sæson.

Eiler Riis.

Kolding Lokomotiv Klub

passerede den 16. juni sin 10 års fødselsdag. Fra at være en lokal klub har foreningen i dag sine 200 medlemmer spredt over det meste af landet.

Maribo-Bandholm

Veteranbanen befordrede den 23. juli passager nr. 100.000 i banens historie.

PERSONALIA

Islev

Stationsmester H. J. Hansen, Lyngbyvej, er efter ansøgning flyttet til Islev station, hvor stmst. O. Rosburg er død (53 år).

DØDSFALD

Baneformand Fr. P. L. Pedersen fh. VVGJ, Vejle, 87 år.

Lokofører Martinus Nielsen fh. mdt Esbjerg, 81 år.

Lokofører L. P. J. Dyhr fh. mdt Århus, 79 år.

Lokofører M. Christensen fh. mdt Ålborg, 79 år.

Lokomester S. R. Mortensen Dd København Gb, 63 år.

Depotbetjent S. A. Pedersen Dd Helgoland, 50 år.

BOGHJØRNET

Kystbanen 75 år

Af P. Thomassen

Udgivet af Historisk-topografisk Selskab for Søllerød kommune 306 sider med 165 ill. og skitser Pris kr. 59,50

Kystbanens jubilæum den 2. august havde fået den kendte jernbanehistoriker P. Thomassen til at begå en interessant og velskrevet bog, der beretter om banens historie gennem de 75 år. Det er en kendt sag, at forfatteren er i besiddelse af et meget omfattende arkiv af både billeder og billetter indsamlet gennem mange års målbevidst arbejde, der har gjort sit til, at også denne bog ikke alene får læseren til at nikke genkendende til meget af bogens indhold, men også giver masser af nye facts i banens tilværelse. Mange af billederne er fra datidens prospektkort, noget der næsten ikke kendes i dag, men alligevel er de med til at give bogens tekst en god forklaring, men også bevarer masser af situationer for eftertiden. Som en stor hjælp for jernbanehistorieforskere, henvises der i bogens enkelte stykker med små tal til litteraturhenvisningerne bag i bogen, hvor det i mange tilfælde vil være muligt at hente yderligere oplysninger i de der angivne kilder.

Forfatteren har med denne bog givet såvel nulevende jernbane-entusiaster som kommende slægter en særdeles interessant beretning om Kystbanens historie. Bogen være hermed anbefalet som et uundværligt eje for enhver med interesse for banerne og deres historie.

-bro.

Arbejds- og personaleledelse

Teknologisk Institut undervisningsplan 1972-73. Teknologisk Institut, Hagemannsgade 2, 1607 Kbh. V.

Denne kursusplan indeholder en beskrivelse af de kursus og kursustyper, der afholdes af Afdelingen for Arbejdsledelse på Teknologisk Institut i Kø-

benhavn i perioden fra maj 1972 til april 1973.

Der er to grupper af kursus. Den første gruppe har til formål at arbejde med et bestemt emne, som er beskrevet i kursusplanen, og deltagerne tilmelder sig individuelt til det pågældende kursus. Den anden gruppe har til formål at arbejde med en bestemt problematik, som klienten ønsker bearbejdet. I dette tilfælde planlægges kursus i samarbejde med klienten. Eksempler på mulige områder er beskrevet i afsnittet *kursus efter aftale*.

Yderligere oplysninger om indhold i kursus fås ved henvendelse til *Teknologisk Institut, Afdelingen for Arbejdsledelse, Hagemannsgade 2, 1067 København V, telefon (01) 15 87 60, lokal 254.*

Our GM Scrapbook

146 sider ill. Ca. kr. 40,00.

Kalmbach Publishing Co.,

1927 N. Seventh St.,

Milwaukee, Wi 53233, USA

En historie om de mange diesellokos, General Motors i tidernes løb har fremstillet til alverdens og specielt de amerikanske baner, må blive en jernbanehistorie helt ud over det almindelige. GM har været pioner sammen med andre fabrikker i dette udviklingsarbejde, og med de mange specifikationer, der gives til det righoldige billedmateriale, får vi en udviklingshistorie, som er strengt saglig og informativ. Det bliver samtidig en spændende jernbanehistorie med en serie billeder, der er af samme høje kvalitet som normalt findes i denne type amerikanske dokumentationsmateriale. Når vi så oven i købet kan læse lidt om forgængerne, gasturbinerne, ja så er sagen da helt i top.

The Turf Burner

24 sider, ill. Ca. kr. 8,00.

Irish Railway Record Society,

1 Hillside Close, Billiricay, Essex.

De irske baner er noget for sig. Så tæt ved England og dog selvfølgelig bredsporede så ethvert fornuftigt samarbejde let undgås. Det er derfor ikke særligt bemærkelsesværdigt, at de også konstruerede et damploko, der aldrig før eller siden er set magen til. Bortset fra alt andet var det i øvrigt i yderst moderne design, men lad det så også blive ved det.

Tempo 200

208 sider, ill. Ca. kr. 68,00.

Franck'sche Verlagshandlung, Stuttgart

Viborg

Når det gælder RADIO – TV eller
BÄNDOPTAGER – så gå til

**R A D I O -
S P E C I A L
L I S T E N**

ved Leif Frydendahl

Ll. Sct. Hansgade 12, Viborg. Tlf. 620406

Stort udvalg i de førende mærker ...

Salg – Service – Reparation

Vi anbefaler den nye

FOD- og SKØNHEDSPLEJE

ved fru Faarvang Olsen

Ibsgade 51 – Viborg – Tlf. 62 01 25

Behandlinger udføres såvel på klinikken
som hjemme hos Dem

Alt indenfor fotografi ...

Cobra
Foto

Dumpen 18 . Viborg . Telf. 62 76 03

Vi handler i ...

KLOSTERVÆNGETS BAGERI

ved Birgith og Erik Hansen

Klostervængtet . Viborg . Telf. 62 30 40

1. kl.s lækkert brød og kager

Bestillinger modtages gerne

RENAULT

O. Bredgaard Jensen aut. forh.

Jyllandsgade 23 . Viborg . Telf. 62 44 55

Alt servicearbejde udføres
på vort moderne værksted

Vinderup

Vi handler hos ...

JELS VAREHUS

Søndergade 4 – Vinderup – Tlf. 44 17 20

Det store udvalg indenfor

køkkenudstyr samt belysningsartikler

Struer

Søndergades BP service

ved mekaniker Erik Christensen

Søndergade 31–33 . Struer . Tlf. 85 14 60

Benzin – olie – vask – autoudstyr –
quick-service samt reparationer ud-
føres. Spec.: Hjulafbalancering og
autotest på moderne apparatur ...

Tag brød med hjem til kaffen
fra ...

LINDEROTHs BAGERI

Danmarksgade 13 . Struer . Tlf. 85 09 08

1. kl.s lækkert brød og kager

Spec.: Sukkerfri bagværk

NB. Nu også åbent søndag kl. 7–14

Oplev et virkelig hyggeligt Cafeteria
**Lækkert smørbrød – Varm mad –
Grill – Kaffe med hjemmebagt brød**

Dagens ret: BILLIG!

ESTHER og HARRY HVIDBERG

Jernbanegade 11 . Struer

NU OGSÅ SPIRITUSBEVILLING

Vi handler med fordel hos ...

DEN FRIE KØBMAND

AKTIV CENTER

ved H. Lauritsen

Bremdalsvej 8 . Struer . Telf. 85 07 43

Vor leverandør ...

Købmand O. NØRGAARDS EFTF.

Jørgen Larsen

Vestergade 26 . Struer . Telf. 85 02 78

1. kl.s kolonial – konserves – vine

– spirituosa samt tobaksvarer

VETERGADES KIOSK

– EN MODERNE SUPERKIOSK

Telefon 85 04 09

Stort udvalg i tobaksvarer – konfektur

– aviser – uge- og månedsblade

samt papirartikler

Vi mødes og hygger os i

RESTAURANT PINGVINEN

Søndergade 14 – Struer

Telefon 85 21 59

TW ISENKRAM

Østergade 14 . Struer . Telf. 85 05 43

VÆRKTØJ – KØKKENUDSTYR – GLAS

PORCELÆN SAMT GAVEARTIKLER

Forhandling af B. & G. – Kgl. Porcelæn

THAYSENS EFTF.

E. GRAVERSEN

Hjermvej 3, B & O-byen, Struer

Telefon 85 04 04

Vin . Konserves . Kolonial . Dybfrost

samt alt i årstidens friske

FRUGT og GRØNT

Holstebro

De er altid velkommen til at se

MASSER AF FRIMÆRKER

Holstebro Frimærkehandel

ved Gunner Nielsen

Fredensgade 4, Holstebro. Tlf. 42 52 51

KØB – SALG – De kan køre lige til

døren – Fri parkering

Alt i autoreparationer ...

udføres hos byens billigste mekaniker

W. LINDT's Autoværksted

Struervej 171, Holstebro. Tlf. 42 56 29

Garanti for 1. kl.s fagligt arbejde

Kolonial – vine – spirituosa

samt delikatesser, så ...

KØBMAND E. BRIKEN

Grønsegade 3 . Holstebro . Telf. 42 09 00

NB. Prøv vor fine kaffe ...!

Herning

Vi handler i ...

MEJERIUDSALGET

ved Aagaard Olesen

Søndergade 34, Herning. Tlf. 12 06 77

1. kl.s mejeriprodukter – lækkert brød
og kager, kolonialvarer samt øl og vand

Specialforretningen

med det store udvalg ...

GARDIN NYT

Bredgade 28 . Herning

Telefon 12 27 96

Vi tager mål, klipper, syr

og hænger op for Dem

Forkort rejsen

med en lommeroman fra

NØRREPORT KIOSK

ved Johs. Nielsen

H. C. Ørstedesvej 42 . Herning

Telefon 12 17 18

Aviser – uge- og månedsblade

samt papirartikler

Denne bog fortæller mest om tyske forbundsbaner og deres udvikling de sidste år til et moderne samfærdselsmiddel for passagerer og gods. Mest vægt er lagt på passagersiden, hvor man har skabt nye og meget komfortable tog, bl. a. i TEE-tog og Inter-City-togene, begge typer i helt moderne materiel med høj hastighed og stor komfort, en komfort som næppe nogensinde har eksisteret hos DSB og som man vel heller ikke stræber efter – hvo der nu forstår det. Det er den måde, moderne baner skabes på og hævder sig i konkurrencen med andre trafikmidler, der er en tydelig rød tråd gennem bogen.

Railway Adventure

156 sider, ill. Ca. kr. 6,00

Pan Books,

33 Tothill Street, London SW1

En lille bog i »lommeformat« med historien om mange af de små baner, der i dag er med til at holde traditionen i jernbanedrift i hævd i England. Bogen er en glimrende følgesvend for den, der vil holde jernbaneferie i England, og den vil bagefter være et endnu bedre rejsemind, et supplement i tekst til rejsefilmen.

Railways of North Africa

232 sider, ill. Ca. kr. 55,00

David & Charles (Holdings) Ltd.,

South Devon House,

Newton Abbot, Devon.

Andel del af bogen om jernbaner i Afrika, første del tidligere omtalt i *Jernbane-Bladet*. Denne gang er det Algeriet, Tunesien, Marokko og Libyen, der fortælles om. Alle fire lande har et anseligt jernbanenet, og de betyder nok en del mere i disse egne, end vi kan tænke os her i det, for dem så fjerne Nord. Vi får hele den historiske udvikling og beretningen om hvordan og hvorfor baner er bygget og – heldigvis kun de færreste – nedlagt. Som jeg har skrevet så tit før: det er spændende at høre om lande og egne, vi ikke hver dag får litteratur om.

– og bøgerne kan De se uden forbindende hos ...

Karl Andersens Boghandel

ved Niels Chr. Green

Østergade 12 . Struer . Tlf. 85 00 13

Bøgerne kan De se uden forbindende hos ...

AABYHØJ NY BOGHANDEL

ved J. Wismann

Silkeborgvej 202 . Birkeparken

Telefon 1582 52

Lokomotiven der Schweiz, 2.

212 sider, ill. Ca. kr. 80,00

Orell Füssli Verlag

Nüscherstrasse 22, CH 8022 Zürich

Dette er anden del af den tidligere omtalte række af bøger, der fortæller alle tekniske detaljer og viser i fotos de loko, der i tidernes løb, helt op til i dag, har befaret såvel de statsejede som de mange halvt og helt private baner i Schweiz. Der hører kraftige loko til i et sådant bjergland, og det er et land, hvor banen virkelig betyder noget for trafikken: banen kan simpelt hen ikke undværes. Det må være et dejligt land for en jernbanemand og jernbaneentusiast.

Berlin kennen und lieben

157 sider, ill. Ca. kr. 14,00

Ostafrika kennen und lieben

148 sider, ill. Ca. kr. 14,00

LN-Verlag, Königsstrasse 53 57

D-2400 Lübeck 1.

Endnu to små rejsebøger i forlagets serie, der tidligere har været omtalt i *Jernbane-Bladet*. Bøgerne er i et format, der gør dem handige at have som rejseledsagere, og de anviser da også en masse af steder, vi må se, og giver en fin baggrund for ferierejsen. Dertil kommer, at bøgerne bagefter bliver et lige så værdifyldt »minde« at have i sin reel.

Railways and Geography

248 sider, ill. Ca. kr. 17,00

Hutchinson University Library,

London

Jernbanernes fordeling over de forskellige landskaber i verden og i forhold til disses udseende, topografi, industrialisering, land og befolkning er et af de emner, der må interessere enhver jernbanemand. Disse forhold er gjort til et studie af den engelske professor Andrew C. O'Deel sammen med sin kollega Peter C. Richards. Det er en interessant bog, omend den sammenlignet med det meste af den litteratur, vi omtaler, nok virker let tør.

Speaking of Steam

128 sider, ill. Ca. kr. 54,00

Iain Allan Ltd., Terminal House

Shepperton, Middx.

Bogens forfatter, E. S. Cox har været lokofører og arbejdet under ni foresatte, så hvad han ikke ved om loko og forholdene omkring disse, ja det er ikke værd at vide. Det er denne gamle jernbanemands karriere og erfaringer, der i denne bog bringer os gennem et spændende eventyr om jernbanerne degang og nu, om som titlen siger er det dampen, der er i højsædet.

Railways in the Years of

Pre-Eminence

194 sider, ill. Ca. kr. 22,50

Blandford Press, 167 High Holburn

London WC1

Perioden 1905–1919 står for mange som en af de virkelige perioder for jernbanen, og som den sidste periode, hvor det gik godt uden bilernes generende konkurrence. Så hvad er vel mere naturligt end at skrive en bog om denne epoke, at illustrere bogen med nogle fine farvetegninger, der giver alt om materiel, signaler, bomme osv. Bogen er universel og bliver derved særlig interessant, idet den giver os ting fra de verdensdele, vi sjældent hører noget om, og den giver os oven i købet et ret godt indblik i forholdene der var dengang. jas.

BOR DE I ODENSE ?

så aflæg **TEKNISK BOGHANDEL** et besøg. Vi har altid stort udvalg i hobbybøger om jernbaner, skibe, flyvemaskiner og biler. Desuden skaffer vi gerne udenlandske bøger – og da vi selv importerer, gør vi det hurtigt og billigt.

TEKNISK BOGHANDEL – Odense Teknikum

Niels Bohrs Allé 11 . 5000 Odense . Telefon (09) 11 75 49

Åbent daglig 9–16 – lørdag 9–12.30

Ferier som Teknikum

HØST-JOURNALEN

FOR DE SOM FORSTÅR SIG PÅ LIGHEDSGRUNDSÆTNING

Dårlig service giver kun ringe interesse

Fjernskriveren har meddelt

Det er ikke alene på Ølstykke station, man laver hjemmelavede opslag.

På Pederstrup station meddeler et papskilt med blå skrift:

»Se nu her! Nyt DSB-tilbud til Dem. Seks gange enkelte rejser til Svendborg gyldig i seks måneder. De sparer både penge og P-besvær.

Hyg Dem i toget. De kan tro, det er dejligt«.

Her har man et oplagt emne til områdedrift!

Fra besættelsesårene

En line 10 sporvogn ruller ud ad Tagensvej og nærmer sig stoppestedet ved fabrikken »Titan«, hvor man den gang måtte lave kanonlavetter til tyskerne. En røst fra bagperronen forkyndte med kraftig røst:

– Alle sabotører stiger ud!

Men kun et ældre ægtepar stod af, hvortil konduktøren bemærkede:

– De har vel nok forklædt sig godt i aften!

Dagen skulle fejres

En ældre pensionist var glad for en snaps eller to, og han lod aldrig nogen anledning til at fejre en begivenhed gå fra sig. En dag da han havde taget sig nogle stykker, kommer konen ind. Hun bliver vred og siger:

– Drikker du nu igen. Har du ikke lige læst, at hver snaps forkorter dit liv med fire timer?

– Jo, det er netop det, jeg har siddet og regnet ud, at det er min begravelsesdag i dag, og jeg synes da, at det er rart, at jeg kan være med til at fejre dagen!

Arbejdsklima

– Hos os er arbejdstempoet skruet så højt, at der ikke er tid til at blive stresset.

Sin kone skal man udvælge

– meget kritisk

– Jeg gifte mig? Næppe nogensinde – thi den kvinde, der ville nøjes med mig, er på forhånd diskvalificeret – som dog for nøjsom!

Der er jo nittere i alle lotterier

– Og hvordan har så dine brødre det?

– Joh, tak – den ene har ganske vist giftet sig – men de to andre har det da stadig godt!

Immer besser!

– Alle vore knive er mærkede *Eskilds-tuna*. Det skal være kràm!

– Jah – men vi har da et par der er stemplet *Paladshotellet* – det er nok bedre!

Diskret eftermæle

Spritteren i den lille landsby var – efterhånden – død, og på hans grav satte sognerådet da også en pæn lille sten med hans navn. – Det var imidlertid en pimpsten, så ingen behøvede at være i tvivl om dødsårsagen.

Åh – alle de faldgruber

I fordums dage faldt kvinderne i kjolerne; i dag er – tør man nok sige – denne trussel ikke aktuel, men nu falder hun for dem, skønt de er pebrede!

Fremtidsperspektiv

– Om føje år vil det kun tage to timer at komme til Århus.

– Ja tak, sagde manden der boede i Viby. – Så vil a hel're go.

Saltvandssprøjt

Sømanden der grunder over søkortet:

– Jamen, hvordan skulle jeg vide at Italien har form som en støvle, jeg har jo aldrig sejlet på Middelhavet.

Søfyrbøderen, der forbavset stirrer ind ad fyrdøren:

– Hvad fanden, er det dig Oscar? Jeg troede du malede skorsten?

De mange huller

Fruen spørger:

– Hvad er det for sokker De har der?

– Det er Deres mands golfsokker.

– ? ? ?

– Ja, det er dem med de 16 huller!

Fra spor søx

Et menighedsråd har iflg. *Ølstykke og Omegns Folkeblad* behandlet spørgsmålet om varme og befrugtning i kirken.

Benløse Runding. Se køreplan 240.

Fra Danmarks Akvarium

To elektriske ål betragter en elektrisk ålefrøken.

– Man kommer helt i stødet, når hun er i nærheden.

Karantæne

En sømand hjemførte en papegøje.

– Fire ugers karantæne, siger De. Hvordan klarer I den når trækfuglene kommer om foråret?

Han kendte Pappenheimerne

Den store fredsven og ivrige forkæmper for mellemfolkelig forståelse havde omsider fået Nobelprisen på den kvarte million kroner – og udbrød straks:

– Så, nu er freden forbi – for mit vedkommende!

Mindesmærket i behold

– Jah – din bryllupsfest dengang var en af de helt store – et dejligt gammelt minde – ikke?

– Vistså! – Men jeg har jo da også konen endnu!

Forenklet konservering

Al den olie på havet er jo nok til stor skade for fiskeriet!

– Nåh – næppe for sardin fiskerne, der får olien med op – og gratis!

Om at se ud

På en bryllupsrejse blev bruden pludselig syg og lægen blev tilkaldt. Efter en kort undersøgelse tog lægen gommen lidt af sides og sagde:

– Deres frue ser virkelig ikke godt ud, sagde han alvorligt.

– Nej, jeg ved det, men hendes far har masser af penge!

– og så var der

fiskeren der var ude med snøren!

Herning

DALLS

HERREMAGASIN

Bredgade 29-33 . Herning
HERREHABITTER

Specialitet: topmærket Sterling
Kamgarn - Twist - Trevira

TOFTEMARK FOTO

ved Mona Hermansen
Sjællandsgade 4, Herning. Tlf. 12 43 65
Finere portrætfotografering

TERMORUDER - BLYRUDER -
INDRAMNING ...

Glarimester Ole Ardal Simonsen

Ny Møllevej 5 . Herning
Telefon 22 11 70

Termoruder i standardmål
haves på lager
Åbningstilbud: Blyruder ÷ 10% rabat

DERES GULD SMED ...

STØCKER

Holger Olsens Eftf.
Bredgade 30 - Herning
Telefon 12 04 15

Når det gælder RADIO eller
TV-SERVICE, ringer vi til ...

H. P. RADIO-SERVICE

Bredgade 10 (gården) - Herning
Telefon 12 83 01

1. kl.s reparationer udføres med faglig
garanti og til fornuftige priser

Når det gælder symaskiner - støv-
sugere og strikkemaskiner, går man til
fagmanden ...

DANMARKS MEST SOLGTE

ROYAL & CONSUL
SYMASKINER

ved S. Godballe

Vestergade 14 - Herning - Tlf. 12 22 51
Demonstration i hjemmet uden forb.

Det store udvalg i

URE - GULD - KIKKERTER

Specialforretning

med salg direkte fra fabrik

ANNIE OG FLEMMING

Torvet (v. Herning kirke) . Telf. 12 73 30
Mange over - ingen under

Vi handler med fordel hos ...

**GARDIN-
Rasmussen**
Bredgade 23 - Herning - 07-121794

Esbjerg

Esbjerg og Omegns

Sparekasse

Esbjerg

ARBEJDERNES LANDSBANK

Filialen i Esbjerg

Kongensgade 13

De får råd - når De går i banken

... og pengene sætter vi i

Den bedste service får vi hos ...

ESSO service

ved mekaniker Henning Petersen
Strandby Kirkevej 216 . Esbjerg
Telefon 13 41 02

Stort udvalg i autoudstyr samt tilbehør
1. kl.s autoreparationer og pladearbejde
udføres med faglig garanti til rimelige
priser

Vi handler i ...

SLAGTERFORRETNINGEN

ved Bjarne Øhlenschläger
Rørkjærs-gade 3 . Esbjerg . Tlf. 12 17 84
Alt i 1. kl.s kød, flæsk samt hjemme-
lavet pålæg og salater

Esbjerg

Specialforretningen for piberygere ...

ved Orla Lyst

Kirkegade 18 - Esbjerg - Tlf. 13 33 34
Specialist i piber og reparationer

Radio - TV - Båndoptagere

i de førende mærker - så ...

GJESING RADIO OG TV

Gjesingtorvet - Esbjerg - Tlf. 13 40 03
NB. Alle reparationer udføres på
eget specialværksted

MØBELPOLSTRING

Møbelpolstrerværksted tilbyder alt
i polstrerarbejde. 1. kl.s arbejde
til rimelige priser

KAJ PETERSEN

Finsensgade 43 - Esbjerg
Telefon 12 69 76
CONARO-MØBLER

Lad vaske hos ...

RENA-VASK

Spangsbjerg Kirkevej 36 . Esbjerg
Telefon 12 78 42

VÅD-, TØR-, RULLE- OG FÆRDIGVASK
Vi henter og bringer
- også efter kl. 17,30

Køb kun det bedste - det gør vi

Sædding SLAGTERFORRETNING

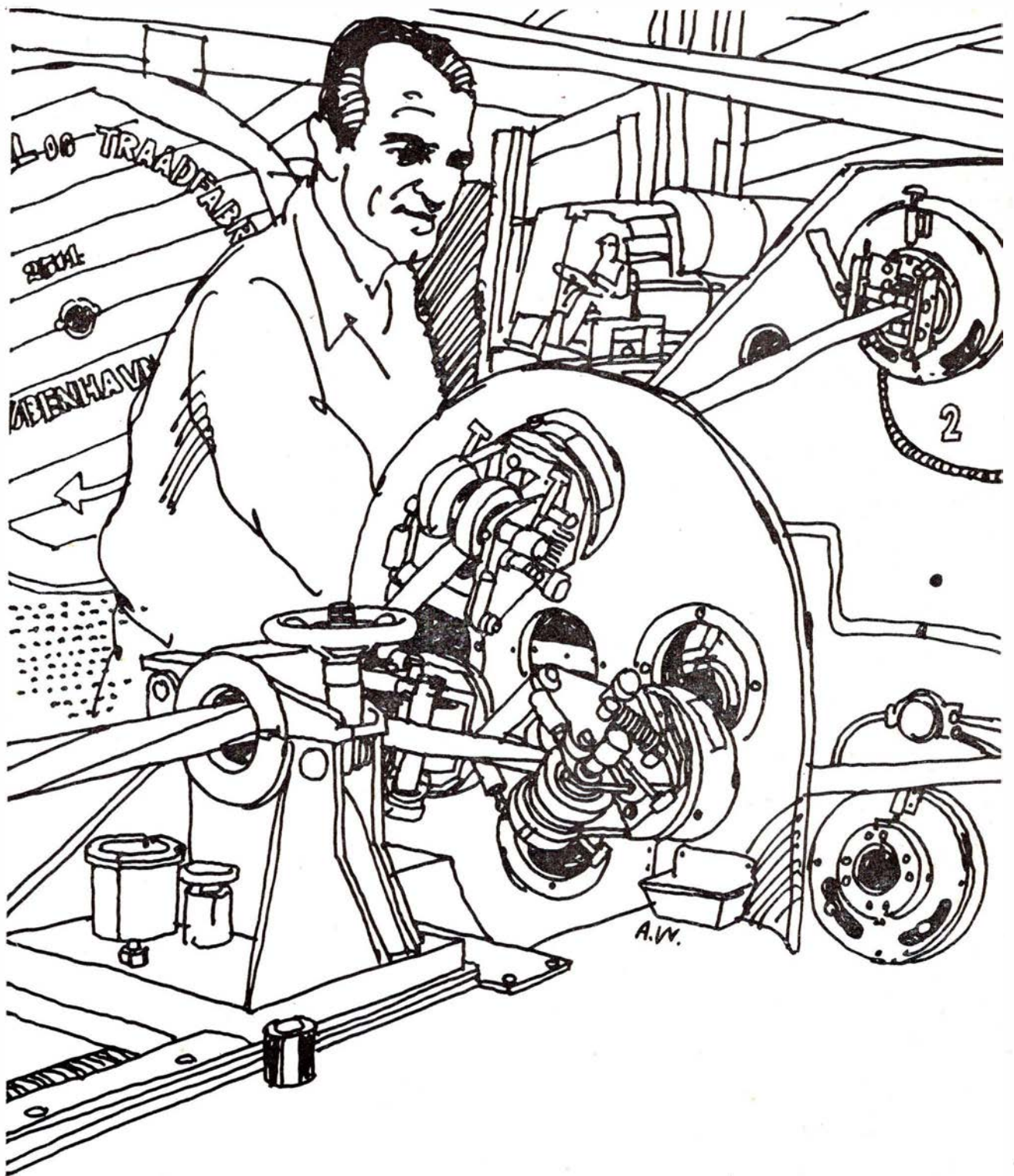
ved Knud A. Nielsen

Tarphagevej 22 - Sædding - Tlf. 121512
1. kl.s kød, flæsk samt hjemmelavet
pålæg og delikatesser

Moderne Brugskunst samt Vinhandel
- alt under samme tag hos

MONI DESIGN

Torvegade 57 - Esbjerg - Tlf. 13 40 44
Specialforretningen
med det førende udvalg

NIKT

AKTIESELSKABET NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER · KØBENHAVN F